

Broj: 03-23.1-70-⁴⁴122
Sarajevo, 21.11.2022. godine

PRIMLJENO: 24-11-2022			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/3-	50-18-	1858/	22

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj - avgust/kolovoz 2022. godine u Bosni i Hercegovini, dostavlja se

Poštovani,

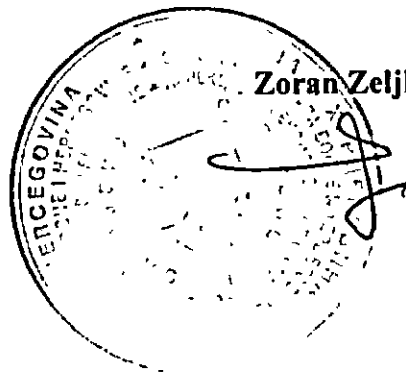
Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj - avgust/kolovoz 2022. godine u Bosni i Hercegovini.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

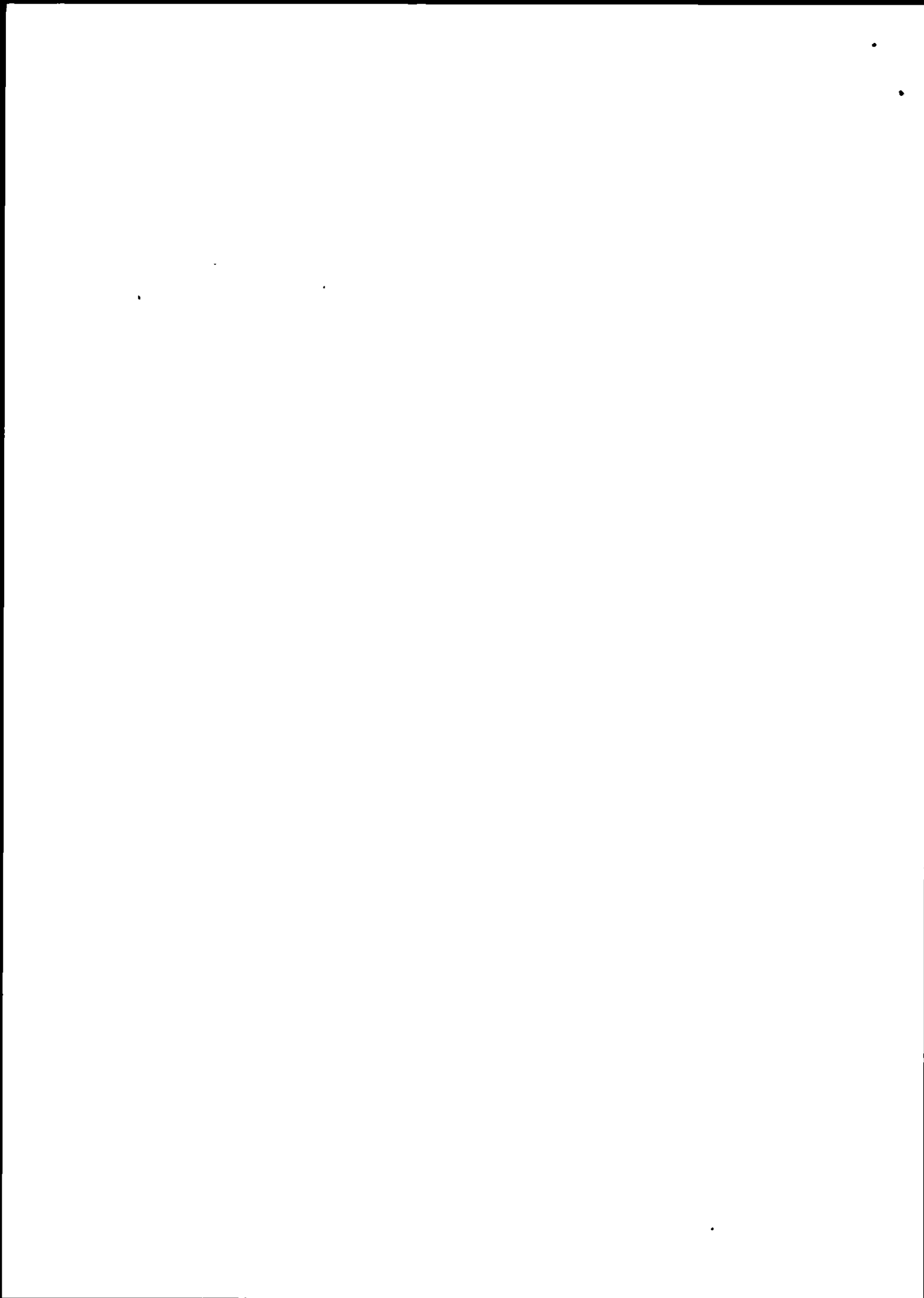
S poštovanjem,

DIREKTOR

Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

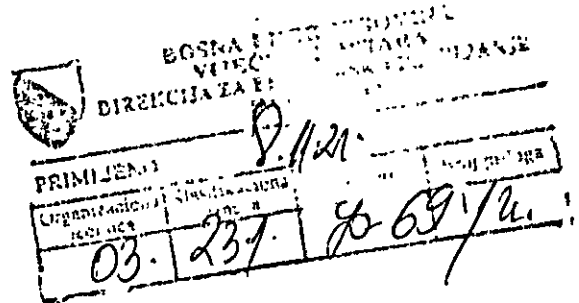

8. XI 2022. 03 V429 dopis

Broj: 03-02-4-788/22
Sarajevo, 7.11.2022. godine
(AL)

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

SARAJEVO
M. Tita 9a

PREDMET: Mišljenje o Informaciji o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar-august 2022. godine

Veza: Vaš akt broj 03-23.1-70-66/22 od 27.10.2022. godine

Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine razmotrio je Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar-august 2022. godine i na osnovu člana 25. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), daje

MIŠLJENJE

Direkcija za ekonomsko planiranje dostavila je Uredu za zakonodavstvo Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar-august 2022. godine, radi davanja mišljenja.

U skladu sa članom 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine i članom 54. stav 2. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine u ostvarivanju svojih prava i dužnosti, između ostalog, usvaja informacije i druge akte.

Članom 61. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, propisano je da se informacijom Vijeće ministara informiše o određenim pitanjima, odnosno problemima, te da ista treba da bude sažeta, pregledna, da obuhvata podatke koji omogućavaju ocjenu određenog pitanja, odnosno problema i da, po pravilu, sadrži prijedloge zaključaka.

Predmetnom Informacijom, Direkcija za ekonomsko planiranje informiše o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini. Informacija sadrži nekoliko cjelina i to: Realni sektor; Javne finansije; Cijene, monetarni i finansijski sektor; Vanjski sektor i Strana direktna ulaganja.

Rapoloživi podaci ukazuju da je trend rasta ekonomske aktivnosti iz 2021. godine nastavljen i u prvoj polovini 2022. godine. Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine u 2022. godini ostvaren je realni ekonomski rast od skoro 6% u odnosu na isti period prethodne godine.

Predmetna Informacija sadrži prijedlog zaključaka, kao zaseban akt.

U pogledu teksta Informacije o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar-august 2022. godine, Ured za zakonodavstvo nema primjedbe, te se Informacija može uputiti u dalju proceduru.

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 05-02-2-7329-2/22
Sarajevo, 14.11.2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

Prijemni list	
21.11.22	
№	№
13	331
Podpis: [Signature]	

Predmet: Mišljenje na prijedlog dokumenta „Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za siječanj-kolovoz 2022. godine u Bosni i Hercegovini“, dostavlja se

Veza: Vaš akt broj: 03-23.1-70-68/22 od 3.11.2022. godine

U vezi s vašim aktom, broj i datum navedeni u vezi, kojim se traži mišljenje Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine na prijedlog dokumenta „Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za siječanj-kolovoz 2022. godine u Bosni i Hercegovini“, sukladno odredbama članka 31. stavak (1) točke e). Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03), dajemo

MIŠLJENJE

1. Dokument „Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za siječanj-kolovoz 2022. godine u Bosni i Hercegovini“, je mjesečni dokument koji se priprema za potrebe Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Fiskalnog vijeća Bosne i Hercegovine i Zajedničke komisije za ekonomske reforme i razvoj Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. U njemu su informacije o posljednjim promjenama iz sljedećih područja: realnog sektora, javnih financija, cijena, monetarnog i finansijskog sektora, vanjskog sektora i izravnih stranih ulaganja.
2. Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine razmotrilo je dostavljeni akt te konstatira da je u prilogu akta dostavljen Obrazac o fiskalnoj procjeni utjecaja propisa (OFP NE) u kojem je obrazloženo da dokument ne zahtijeva dodatna finansijska sredstva.

Slijedom konstatiranog, Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine nema primjedbi na prijedlog dokumenta „Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za siječanj-kolovoz 2022. godine u Bosni i Hercegovini“.

S poštovanjem,

MINISTAR
[Signature]
Bosslav Beyanda

Privitak:

- Obrazac 2a o fiskalnoj procjeni utjecaja propisa

OBRAZAC broj 2a O FISKALNOJ PROCJENI UTICAJA

Obrazac OFP-NE

ODJELJAK A. Nosilac normativnog posla

Razdjel

KOD

0205

Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

NAZIV

Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

Vrsta propisa

Ustav

Sporazum

Zakon

Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj-avgust/kolovoz 2022. godine

Ne

Ne

Ne

Ne

Ne

Ne

Ne

Ne

Poslovnik

Odluka

Uputstvo

Ne

Ne

Ne

Pravilnik

Drugi opći pravni akt

Ne

Da

Ne

ODJELJAK C. Izjava o nepostojanju dodatnih fiskalnih uticaja na budžet

Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za januar/siječanj-avgust/kolovoz 2022. godine je dokument informativnog karaktera i ne zahtjeva dodatna sredstva, te ne postoji fiskalni uticaj na Proračun institucija Bosne i Hercegovine.

ODJELJAK D. Pečat i potpis odgovornog lica institucije BiH

Mjesto i datum 03.11.2022

Pečat

ODJELJAK E. Misljenje Ministarstva finansija i trezora

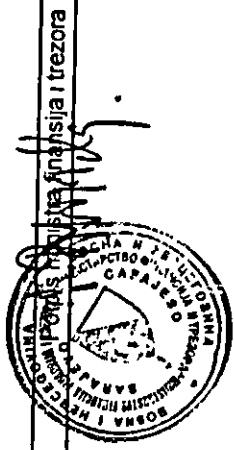
Misljenje IPT BiH

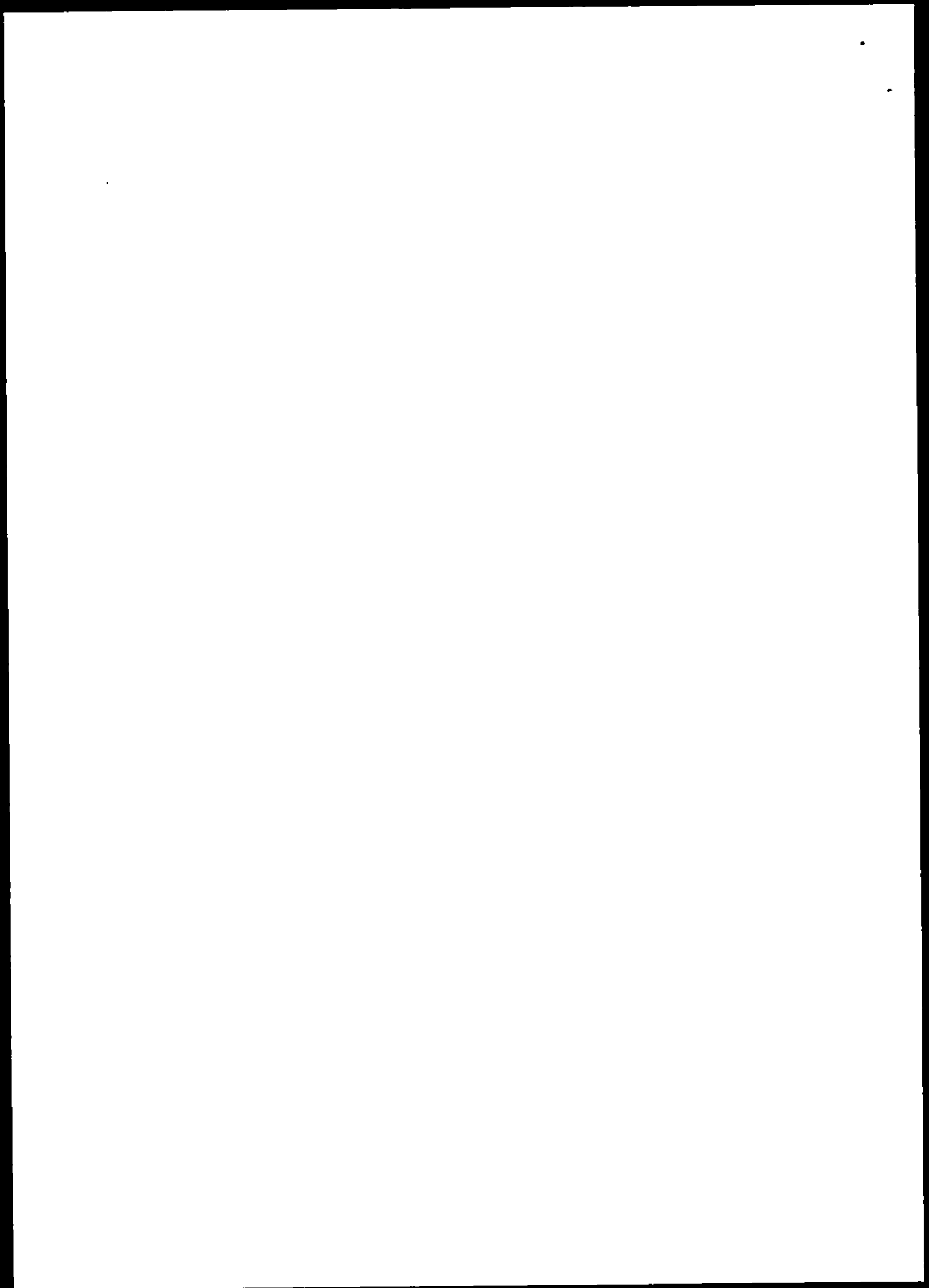
05-022-7529-2122

Polpis rukovodioca nosioca normativnog posla

Mjesto i datum

Pečat

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – avgust/kolovoz 2022. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	6
<i>Kretanje industrijske proizvodnje</i>	6
<i>Maloprodaja</i>	7
<i>Transport</i>	9
<i>Tržište rada</i>	10
2. Javne finansije.....	13
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini</i>	13
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	15
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	17
<i>Cijene</i>	17
<i>Monetarni sektor</i>	18
<i>Bankarski sektor</i>	20
<i>Berze u Bosni i Hercegovini</i>	21
4. Vanjski sektor.....	23
<i>Platni bilans</i>	23
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena</i>	24
5. Strana direktna ulaganja.....	28

Uvod

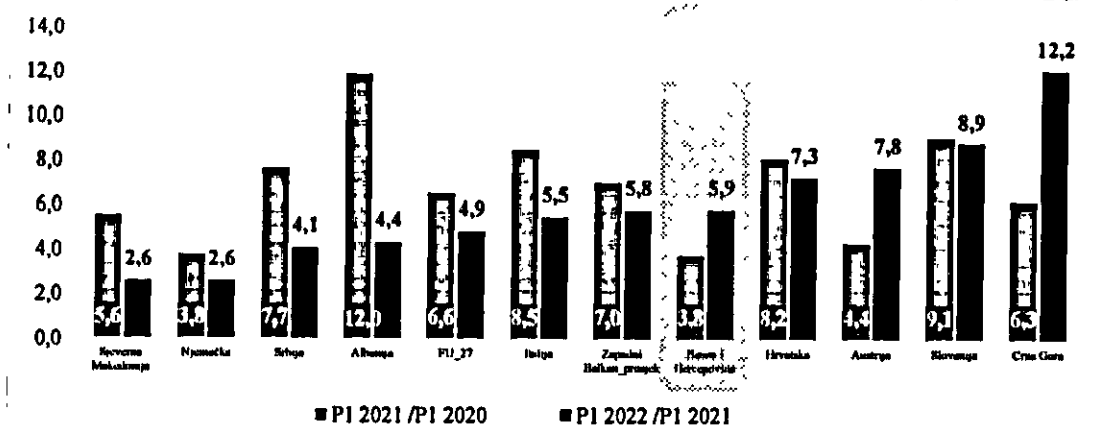
Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

Trenutno raspoloživi preliminarni statistički podaci ukazuju na to da je trend rasta ekonomske aktivnosti iz prošle godine nastavljen i u prvoj polovini 2022. godine. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a za P1 2022. godine ostvarila realni ekonomski rast od skoro 6% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Ova relativno visoka stopa ekonomskog rasta predstavlja nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti iz prethodne godine (P1 2021/ P1 2020 3,8%) i posljedica je jačanja kako domaće, tako i izvozne tražnje. Naime, prema podacima Eurostat-a za P1 2022. godine unatoč velikim izazovima kao što su ukrajinska kriza i pojačani inflatorni pritisci u zemljama EU nastavljen je trend rasta ekonomske aktivnosti što je rezultiralo ekonomskim rastom od oko 5%.² Komparativni prikaz kretanja ekonomskog rasta po zemljama u P1 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 1: Komparativni prikaz ekonomskog rasta u P1 2022. godine po zemljama (stope rasta g/g)

Izvor: BHAS

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K2 2022. godine“, 06.10.2022. godine.

² Eurostat, Euroindicators, „Preliminary flash estimate for the first quarter of 2022“, 52/2022 - 29 April 2022

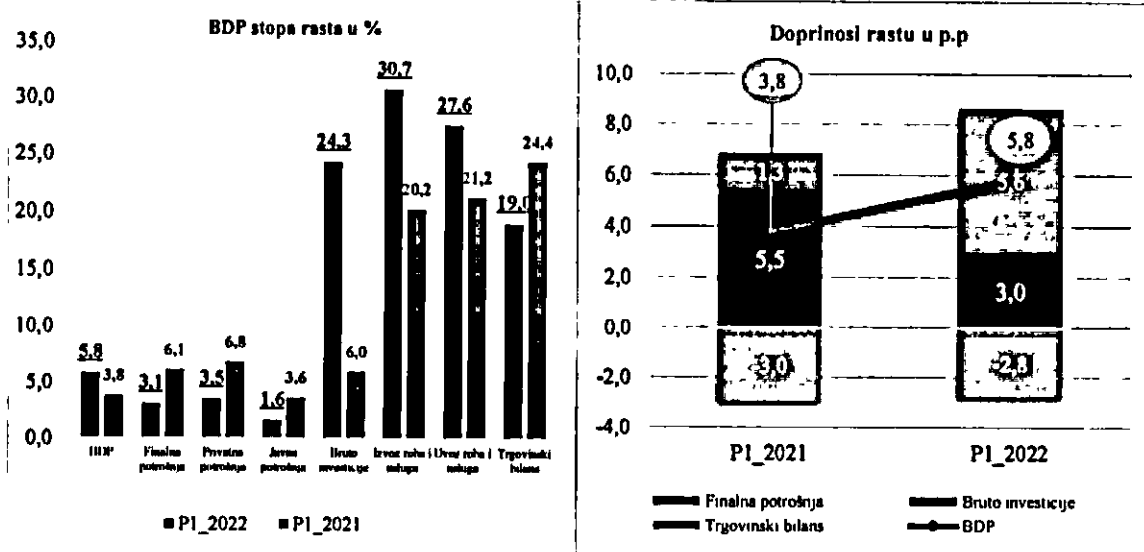
Visok nivo ekonomske aktivnosti u zemljama EU nesumnjivo je imao pozitivne implikacije na ekonomska kretanja kako u regionu tako i u Bosni i Hercegovini u prvoj polovini 2022. godine. Tako je Bosna i Hercegovina u P1 2022. godine ostvarila stopu ekonomskog rasta od skoro 6% što je u rangu regionalnog prosjeka zemalja zapadnog Balkana.³ Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a u P1 2022. godine može se zaključiti da je finalna potrošnja predstavljala ključno uporište ekonomskog rasta. Naime, u prvom polugodištu 2022. godine došlo je do povećanja finalne potrošnje od 3,1% (privatna potrošnja 3,5%, javna potrošnja 1,6%), tako da je ukupan doprinos ekonomskom rastu iznosio oko 3 p.p, što predstavlja polovinu ostvarenog ekonomskog rasta od 6%. Povećanje broja zaposlenih od oko 2%, dvocifren rast novčanih priliva iz inostranstva uz kreditni rast sektora stanovništva od oko 5% uprkos jačanju inflatornih pritisaka omogućili su ovaj rast privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. Ako se ima u vidu da privatna potrošnja čini 75% BDP-a, može se zaključiti da je rast privatne potrošnje od preko 3% bio najzaslužniji za ostvareni ekonomski rast u prvoj polovini 2022. godine. Određeni kratkoročni statistički pokazatelji kao što su porast prometa u maloprodaji od oko 15%, rast robnog uvoza od skoro 40%, kao i povećanje prihoda od PDV-a od oko 16% na implicitan način potvrđuju rast privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. S druge strane, obzirom na povećanje javnih rashoda usljed preduzetih mjera u borbi protiv inflacije i izborne godine javna potrošnja je očekivano porasla za 1,6% u odnosu na isti period prethodne godine uz doprinos ekonomskom rastu od 0,3 p.p. Međutim, ono što je obolježilo ekonomska kretanja u prvoj polovini 2022. godine kako u Bosni i Hercegovini tako i u svijetu je pojačani inflatorni pritisci. Naime, post-pandemijski ekonomski oporavak, pokidani lanci snadbijevanja i u konačnici kriza u Ukrajini doveli su naglog skoka svjetskih cijena prije svega energenata i hrane, što se odrazilo na cijene ostalih roba i usluga u svijetu. Tako je rast svjetskih cijena u periodu januar-juli 2022. godine prema podacima IMF-a iznosio skoro 50%, pri čemu su najznačajnija povećanja ostvorena u okviru kategorija energenti 97% (sirova nafta 66,5%, prirodni gas 213%) i hrane 20,5%. Ova globalna cjenovna kretanja rezultirala su naglim povećanjem cijena roba i usluga u Bosni i Hercegovini i prvoj polovini 2022. godine.⁴ Tako je u Bosni i Hercegovini u periodu januar-august 2022. godine registriran rast indeksa potrošačkih cijena CPI od 12,8% u odnosu na isti period prethodne godine. U slučaju nastavka trenda rasta kako svjetskih tako i potrošačkih cijena što je vrlo izvjesno, to bi se moglo vrlo negativno odraziti i na ekonomski rast. U skladu s tim, relevantne međunarodne institucije koje se bave projekcijama ekonomskog rasta značajno su revidirale projekcije ekonomskog rasta za 2022. godinu. Pored povećanja potrošnje, prema podacima statistike nacionalnih računa BHAS-a za P1 2022 godine u Bosni i Hercegovini je registriran relativno snažan rast bruto investicija od skoro 25% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je doprinos istih u ekonomskom rastu iznosio preko 5 p.p. Međutim, prilikom interpretacije ovog relativno snažnog rasta investicija u prvoj polovini 2022. godine potrebno je imati u vidu da se u okviru kategorije nalaze i zalihe koje su vrlo vjerovatno imale utjecaj na rast investicija u ovom periodu. Pored kategorije zaliha, ova relativno visoka stopa rasta investicije nesumnjivo je posljedica i niske osnovice iz istog period prethodne godine, obzirom da oporavak investicionih ulaganja napreduje dosta sporije u odnosu na ostale komponente u strukturi BDP-a. Naime, iako podaci iz nacionalnih računa ukazuju na dvocifren rast investicija određeni kratkoročni pokazatelji kao što je stagnacija građevinskih radova sa registriranom stopom rasta od -0,2%, kao i slabašan porast kredita nefinansijskim preduzećima od oko 3% to ne potvrđuju. Istovremeno jačanje kako izvozne tako i domaće tražnje uz značajan rast svjetski cijena rezultirao je snažnim rastom ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini. Naime, prema podacima BHAS-a za P1 2022. godine ukupna vanjskotrgovinska razmjena (robe +usluge) uvećana je za oko 30%, što je posljedica istovremenog rasta izvoza i uvoz. Međutim, prilično ujednačene

³ EU Candidate Countries & Potential Candidates Quarterly, (CCEQ), 2nd Quarter 2022.

⁴ <https://data.imf.org/?sk=471DDDF8-D8A7-499A-81BA-5B332C01F8B9&slid=1547558078595>

stope rasta uvoza 27,3% i izvoza 30,3%⁵ rezultirali su povećanjem vanjskotrgovinskog deficita od skoro 20% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da je doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu bio negativan i iznosio je 2,8 p.p. Detaljniji pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u P1 2022. godine po komponentama rasta prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u P1 2022. godine (stope rasta u % i doprinosi rastu u p.p)

Izvor: BHAS

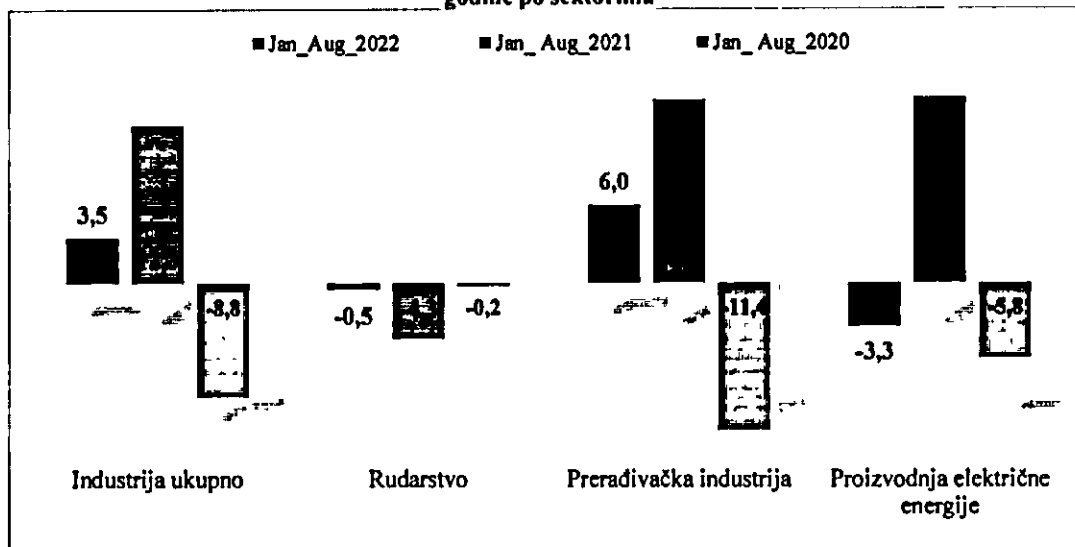
⁵ Prikazane stope rasta izvoza i uvoza predstavljaju ukupne kategorije (robe + usluge) i realna povećanja po ovim kategorijama, a podaci su preuzeti iz saopštenja statistike nacionalnih računa za BHAS-a K2 2022. godine.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Tokom prethodne godine došlo je do osjetnijeg ekonomskog oporavka kako u eksternom okruženju tako i u Bosni i Hercegovini. Jačanje ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima pozitivno se odrazilo na izvoznu tražnju a samim tim i na proizvodne procese u zemlji što je rezultiralo povećanjem fizičkog obima industrijske proizvodnje od preko 10%.⁶ Trenutno raspoloživi statistički podaci (međunarodni i domaći) za prvih 8 mjeseci 2022. godinu ukazuju na to da je trend rasta privredne aktivnosti nastavljen, ali nešto nižim intezitetom u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima Eurostata za P1 2022. godine u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od oko 5% u odnosu na isti period prethodne godine.⁷ Čini se da je sličan trend rasta industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini nastavljen i u 2022. godini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-august 2022. godine u Bosni i Hercegovini je registriran rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 3,5 % u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo povećanje proizvodnje ostvareno je ponajviše zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini od 6,0%. S druge strane, u okviru sektora rudarstvo zabilježeno je smanjenje od 0,5%, dok je proizvodnja električne energije smanjena za 3,3% u odnosu na isti period prethodne godine.⁸ S druge strane, ako se kretanje industrijske proizvodnje posmatra na mjesečnom nivou može se primjetiti da je trend rasta znatno usporen obzirom da su stope rasta proizvodnje iznosile (Juni 1,1%, Juli -1,4%, August 1,6%). Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima za period januar-august 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 3: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu januar-august 2022. godine po sektorima

Izvor: BHAS

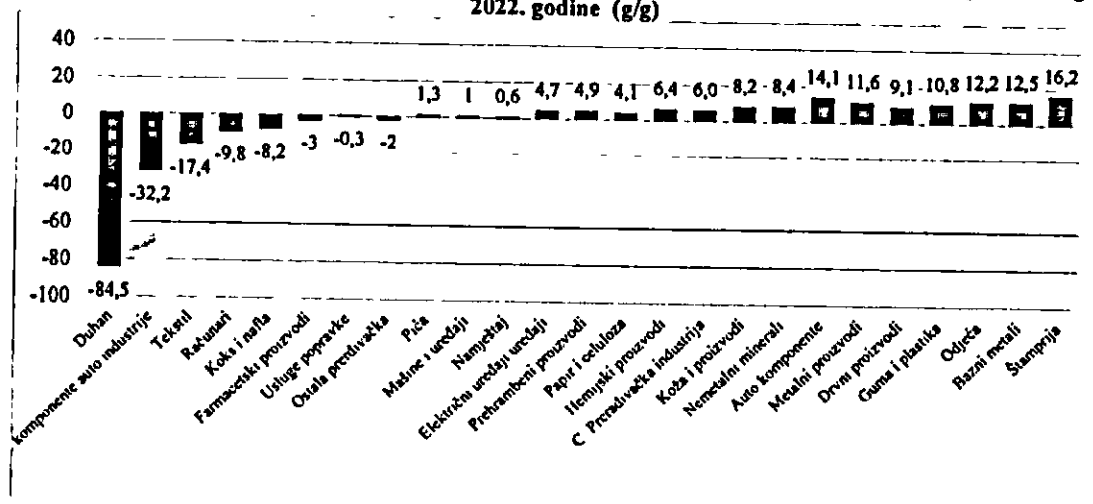
⁶ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2021. godine-prethodni podaci“, 26.01.2022. godine.

⁷ Eurostat, Euroindicators, „Industrial Production“, 43/2022, 20 May 2022.

⁸ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za august 2022. godine-prethodni podaci“, 27.09.2022. godine.

Proizvodni procesi u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri su determinisana kretanjem izvozne tražnje odnosno privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima zemalja EU. U skladu s tim, prilično snažan ekonomski rast u zemljama EU od oko 5% rezultirao je povećanjem fizičkog obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 6,0% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po granama najznačajniji rast proizvodnje je ostvaren u okviru tradicionalno izvoznih grana koje svoje proizvode plasiraju na tržišta zemalja EU. Pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u periodu januar-august 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 4: Stope rasta proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u periodu januar-august 2022. godine (g/g)

Izvor: BHAS

Maloprodaja

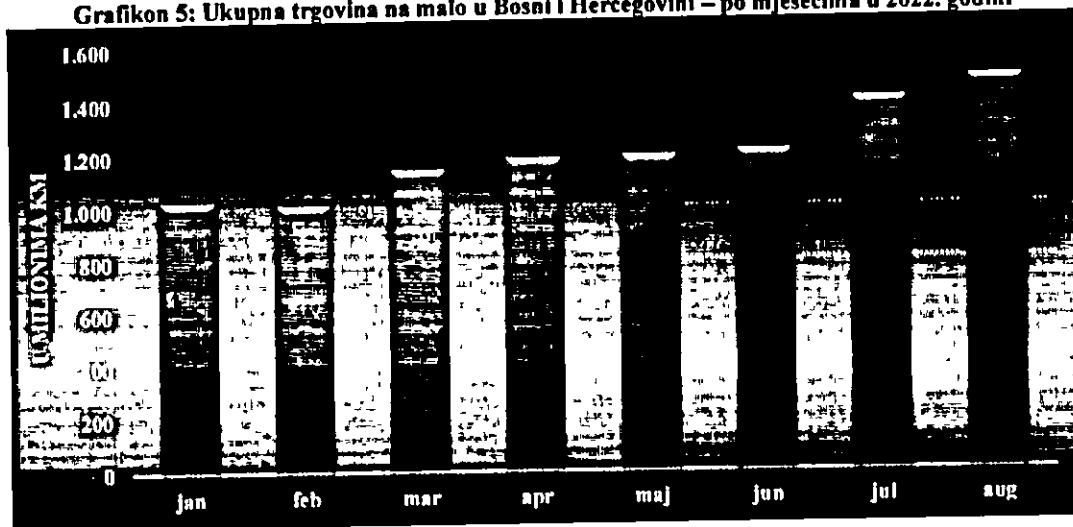
Prema zvaničnim podacima BHAS-a⁹, u periodu januar-august 2022. godine, zabilježen je realni rast prometa u maloprodaji, u odnosu na isti period prethodne godine od 14,4% (ukupan promet u navedenom periodu iznosio je 9,7 milijardi KM).

Trgovina motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu s.p.), u periodu januar-august 2022. godine, je realno porasla za 16,7% kao i trgovina na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. koja je ostvarila rast od 13,9%. Povećan promet u navedenom razdoblju (usljed značajnijeg rasta nabavnih i transportnih cijena) sasvim sigurno se odrazio i na porast nivoa cijena u maloprodaji. Rastu prometa u maloprodaji svjedoči i podatak da je registrovani promet, u periodu januar-august 2022. godine, kroz fiskalne uređaje u Bosni i Hercegovini, porastao za 21,4% (g/g).

Prema zvaničnim podacima za mjesec august 2022. godine, realni rast prometa u maloprodaji iznosio je 10,9% (g/g). Trgovina motornim gorivima u s.p., u mjesecu augustu 2022. godine je porasla za 2,8%. Zahvaljujući rastu trgovine na malo neprehrambenim proizvodima došlo je do značajnijeg porasta ostatka trgovine na malo (kada se izuzme trgovina motornim gorivima u s.p.) gdje je zabilježen rast od 13,1% (ukupan promet u navedenom periodu viši je za 139 miliona KM). Promet registrovan preko fiskalnih uređaja u Bosni i Hercegovini, u mjesecu augustu 2022. godine, viši je za 17,6% (g/g).

⁹ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, august 2022. godine.

Grafikon 5: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – po mjesecima u 2022. godini

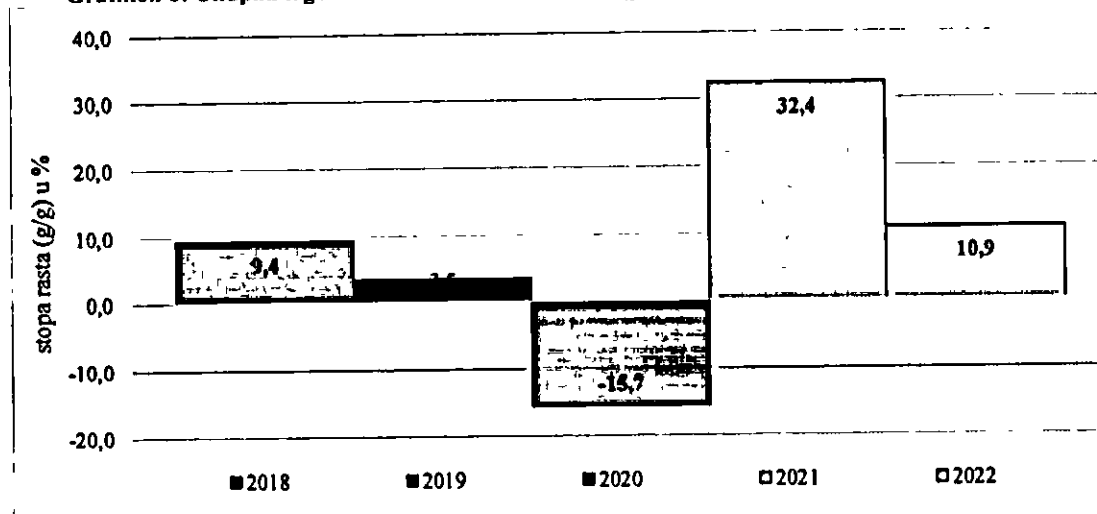

Izvor: BHAS

Promet u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu n.p.) ostvario je rast od 4,6% dok je kod prometa u trgovinama na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. došlo do smanjenja za 3,6%.

U strukturi trgovine na malo neprehrambenim proizvodima (u ovoj kategoriji je zabilježeno povećanje prometa za 124 miliona KM) se primjećuje da je najveći rast ostvaren kod trgovine na malo ostalom robom u s.p. (promet je porastao za 113 miliona KM). Pored spomenute kategorije, u augustu 2022. godine, došlo je i do rasta prometa kod trgovine na malo na štandovima i tržnicama za 13,4%. Kod trgovine na malo informacijsko komunikacijskom opremom ostvaren je rast od 21,7% (promet 10,6 miliona KM, porast za 1,9 miliona KM u odnosu na mjesec august prethodne godine) dok je trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju viša je za 23,7% g/g. Nasuprot navednim kategorijama, u okviru trgovine na malo neprehrambenim proizvodima, do negativne stope rasta je došlo kod trgovine na malo ostalom opremom za domaćinstvo gdje je registrovano smanjenje prometa od 2,5% te kod trgovine na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica gdje je zabilježen manji promet za 1,2% g/g.

Grafikon 6: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu augustu (rast g/g u %)

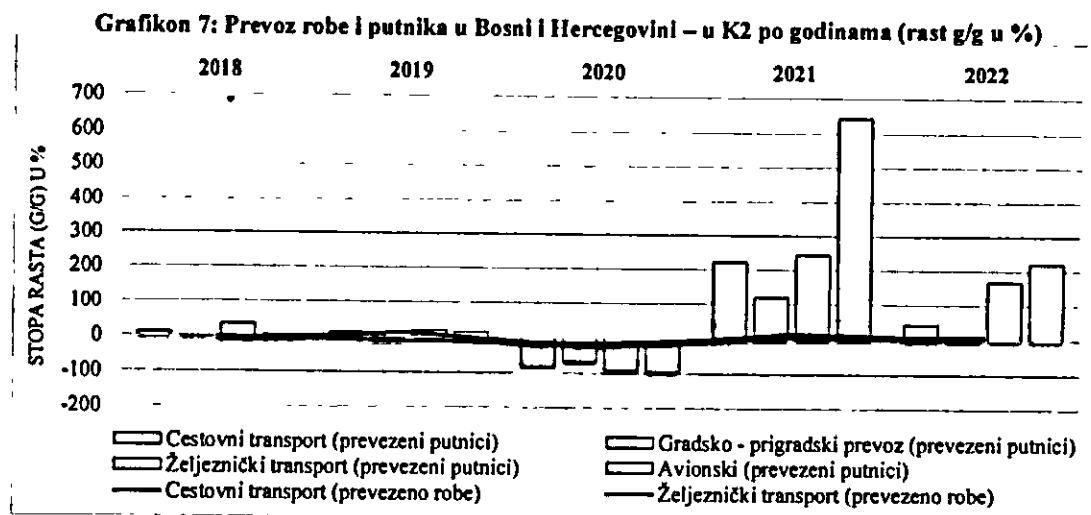

Izvor: BHAS

U sklopu trgovine ostalom robom u s.p., u mjesecu augustu 2022. godine, najvišu stopu rasta prometa je zabilježila kategorija trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože gdje je ostvareni rast iznosio 47,4% (promet je porastao za 114 miliona KM). I u trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima je također ostvareno povećanje prometa za 2 miliona KM - odnosno 34,6% (g/g). Do porasta je došlo i kod trgovine na malo sportskom opremom, igrama i igračkama gdje je rast iznosio 18,9% g/g (porast prometa za 2,6 miliona KM) te kod prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je promet uvećan za 4,1% g/g (porast prometa za 4,1 miliona KM). Trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo je jedina kategorija (u sklopu trgovine ostalom robom u s.p.) koja je zabilježila smanjenje prometa od 3,1% g/g (promet je manji za 1,3 miliona KM).

Transport

Podaci za cestovni transport, u K2 2022. godine, ukazuju na porast transporta roba gdje je zabilježeno povećanje od 12,8% u odnosu na K2 2021. godine. Broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu bilježi rast od 42,8%, dok je istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu zabilježio smanjenje od 6,7%¹⁰. Kada se posmatra promet roba i putnika u željezničkom saobraćaju zabilježeni rast opsega prevezene robe iznosio je 4,1% dok je broj prevezenih putnika značajnije porastao (rast 169% g/g)¹¹. Kod avio saobraćaja je u K2 2022. godine također došlo znatnog povećanja broja prevezenih putnika, rast od 219% (broj prevezenih putnika u K2 2022. godine iznosio je 604 186 dok je u istom period prošle godine iznosio 189 374)¹².

Izvor: BHAS

U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja, u posmatranom kvartalu, je zabilježen nominalan rast od 29,9% (g/g). Najveći porast je ostvaren kod skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu gdje je stopa rasta iznosila 35,9%. U oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta, u K2 2022. godine, ostvaren je rast prometa od 32,4% dok je istovremeno u oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti rast iznosio 9,2%.

¹⁰ Izvor podataka: BHAS, Saopštenje - Cestovni saobraćaj II kvartal, septembar 2022. godine

¹¹ Izvor podataka: BHAS, Saopštenje - Željeznički saobraćaj II kvartal, septembar 2022. godine

¹² Izvor podataka: BHAS, Saopštenje - Vazdušni saobraćaj II kvartal, septembar 2022. godine

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za avgust 2022. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na juli 2022. godine.

U julu 2022. godine broj zaposlenih je iznosio oko 837,2¹³ hiljada i veći je u odnosu na juli 2021. godine za 1,5%. Najznačajniji rast broja zaposlenih lica u posmatranom mjesecu 2022. godine bio je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, prerađivačke industrije i informacija i komunikacija.

Rast prometa trgovine¹⁴ na malo imao je uticaja na rast broja zaposlenih lica u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala od 3% g/g (doprinos rastu broja zaposlenih 0,5 p.p.), što je značajno jer oko 18% ukupno zaposlenih radi u ovoj djelatnosti. Pored toga, rast obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji (detaljnije u poglavlju o industrijskoj proizvodnji) doprinio je uvećanju broja zaposlenih u ovoj djelatnosti za 1,8% g/g uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica od 0,4 p.p. Pored ovih djelatnosti broj zaposlenih lica je značajno uvećan i u području djelatnosti informacija i komunikacija za 8,4% g/g (doprinos rastu broja zaposlenih 0,3 p.p.). Ove tri djelatnosti ujedno su imale najznačajniji uticaj na rast ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u julu 2022. godine.

Podatak o broju registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za avgust 2022. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na juli 2022. godine. Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u julu 2022. godine je manji za 8,5% u odnosu na juli 2021. godine i iznosio je oko 361,8¹⁵ hiljada. Na osnovu raspoloživih podataka o broju zaposlenih i nezaposlenih lica (tabela ispod) stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u julu 2022. godine je iznosila 30,2%.¹⁶

Tabela 1: Broj zaposlenih lica (revidirani podaci)¹⁷ i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-XII 2021	821.887	1,1%	394.402	-5,0%
I-2022	831.295	2,5%	377.126	-9,1%
II-2022	832.018	2,7%	375.689	-8,5%
III-2022	833.923	2,6%	371.982	-8,5%
I-III 2022	832.412	2,6%	374.932	-8,7%
IV-2022	835.743	1,9%	365.878	-9,0%
V-2022	837.337	1,9%	360.511	-9,0%
VI-2022	839.531	1,6%	359.607	-8,7%
I-VI 2022	834.974	2,2%	368.466	-8,8%
VII-2022	837.244	1,5%	361.774	-8,5%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

¹³ Privremeni podatak, izvor BHAS.

¹⁴ Ukupan promet trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, posmatran u tekućim cijenama, u julu 2022. godine ostvario je rast od 18,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano u stalnim cijenama, ukupan promet trgovine na malo ostvario je rast od 10,1% u odnosu na juli 2021. godine. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, Indeks prometa trgovine na malo, juli 2022. godine

¹⁵ Podaci za juli 2022. godine za Zeničko-dobojski kanton ponovljeni su iz juna 2022. godine, jer je Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona u procesu implementacije novog informacionog sistema, te podaci za juli 2022. godine još uvijek nisu dostupni. Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Pregled stanja tržišta rada na dan 31. jula 2022. godine.

¹⁶ Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na juli 2022. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za avgust 2022. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

¹⁷ Podaci za 2021. godinu i prvi kvartal 2022. godine su revidirani i konačni, a za ostale mjesece 2022. godine privremeni.

Anketa o radnoj snazi u K2 2022. godine

U drugom kvartalu 2022. godine, u Bosni i Hercegovini radnu snagu činilo je 1,368 miliona lica od kojih je 1,154 miliona (84,3%) zaposlenih i 215 hiljada (15,7%) nezaposlenih lica. U odnosu na prethodni kvartal, broj zaposlenih lica se smanjio za 0,3%, kao i broj nezaposlenih lica 7,1%. Struktura zaposlenih lica prema područjima djelatnosti u K2 pokazuje da je najveće učešće zaposlenih lica u uslužnim djelatnostima 57,2%, zatim u industriji i građevinarstvu 35,9% i u poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu 6,9%.

Stopa aktivnosti u drugom kvartalu 2022. godine je smanjena u odnosu na prvi kvartal i iznosila je 47,4%, dok je stopa zaposlenosti ostala gotovo nepromijenjena (40%). S druge strane, stopa nezaposlenosti u K2 je smanjena u odnosu na K1 i iznosila je 15,7% što je predstavljeno u tabeli ispod.

Od ukupnog broja nezaposlenih lica u drugom kvartalu 2022. godine njih 51 hiljadu ili 23,5% je tražilo posao kraće od 12 mjeseci, dok je 38 hiljada ili 17,8% lica tražilo posao od 12 mjeseci do dvije godine. Broj nezaposlenih lica koje su tražile posao dvije godine i duže iznosio je 126 hiljada ili 58,7%. Obrazovna struktura nezaposlenih lica u K2 2022. godine pokazuje da 72,8% lica ima završenu srednju školu i specijalizaciju, slijede lica sa završenom višom školom, fakultetom, magisterijem, doktoratom 13,8% i lica sa završenom osnovnom školom ili nižim obrazovanjem 13,4%.

Tabela 2: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)¹⁴

	K1 2021.	K2 2021.	K3 2021.	K4 2021.	K1 2022.	K2 2022.
Radno sposobno stanovništvo (15-89)	2.904	2.904	2.904	2.904	2.887	2.887
Lica izvan radne snage ¹⁹ (15-89)	1.527	1.517	1.502	1.498	1.499	1.519
Radna snaga (15-89)	1.377	1.387	1.402	1.406	1.388	1.368
Zaposlena lica (15-89)	1.115	1.137	1.173	1.179	1.157	1.154
Nezaposlena lica (15-74)	262	250	229	226	231	215
Stopa nezaposlenosti ²⁰ (15-74)	19,1%	18,1%	16,4%	16,1%	16,7%	15,7%
Stopa aktivnosti ²¹ (15-89)	47,4%	47,7%	48,3%	48,4%	48,1%	47,4%
Stopa zaposlenosti ²² (15-89)	38,4%	39,1%	40,4%	40,6%	40,1%	40,0%

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini za 2021. godinu i K1 i K2 2022. godine

Podatak o prosječnoj neto plati za avgust 2022. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na juli 2022. godine.

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u julu 2022. godine iznosila je 1.134 KM i nominalno je veća za 13,1% u odnosu na juli 2021. godine. Međutim, uzimajući u obzir snažan rast cijena (16,7%) u posmatranom mjesecu, realni rast prosječne neto plate bio je negativan.

U julu 2022. godine najniža prosječna isplaćena neto plata bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (729 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata

¹⁴ Zbog zaokruživanja decimala u nekim slučajevima zbir brojeva nije jednak predstavljenom broju.

¹⁹ Osobe/lica izvan radne snage su osobe starosti od 15 do 89 godina koje nisu svrstane u zaposleno ili nezaposleno stanovništvo, odnosno sve osobe koje u referentnoj sedmici nisu obavljale nijedan plaćeni posao, nisu aktivno tražile posao ili nisu bile u mogućnosti da počnu da rade u roku od dvije sedmice nakon isteka referentne sedmice.

²⁰ Ukupna stopa nezaposlenosti izračunata je kao omjer nezaposlenih starosti 15-74 godine i ukupnog aktivnog stanovništva starosti 15-74 godine.

²¹ Ukupna stopa aktivnosti izračunata je kao omjer aktivnog stanovništva starosti 15-89 godina i radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

²² Ukupna stopa zaposlenosti izračunata je kao omjer zaposlenih starosti 15-89 godina i ukupnog radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.702 KM). Posmatrajući neto plate prema područjima djelatnosti, najveća nominalna stopa rasta neto plate u julu 2022. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine bila je u području administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (30,4%), djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (20,5%), djelatnosti poslovanja nekretninama (19,6%). U djelatnostima koje zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini (prerađivačka industrija i trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala) neto plate su uvećane za 13,9% i 17% respektivno. Pored toga, značajan rast neto plata bio je i u djelatnosti građevinarstva, stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti, umjetnosti, zabave i rekreacije, ali je njihov doprinos bio nešto manji zbog manjeg udjela zaposlenih u ovim djelatnostima.

Tabela 3: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-XII 2021	998	4,4%
I-2022	1.043	7,6%
II-2022	1.059	10,2%
III-2022	1.092	10,4%
I-III 2022	1.065	9,4%
IV-2022	1.083	9,9%
V-2022	1.106	12,8%
VI-2022	1.126	13,0%
I-VI 2022	1.085	10,7%
VII-2022	1.134	13,1%

Izvor: BHAS

Ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini u avgustu 2022. godine iznosio je 705,6²³ hiljada i u odnosu na isti mjesec prethodne godine uvećan je za 1%. Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u avgustu 2022. godine iznosila je 474²⁴ KM i veća je u odnosu na avgust 2021. godine za 13% g/g. Najniža penzija u avgustu 2022. godine u oba entiteta nije se mijenjala u odnosu na prošli mjesec i u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 424,4 KM, dok je u Republici Srpskoj najniža penzija iznosila 242,6 KM za penzijski staž do 15 godina.²⁵

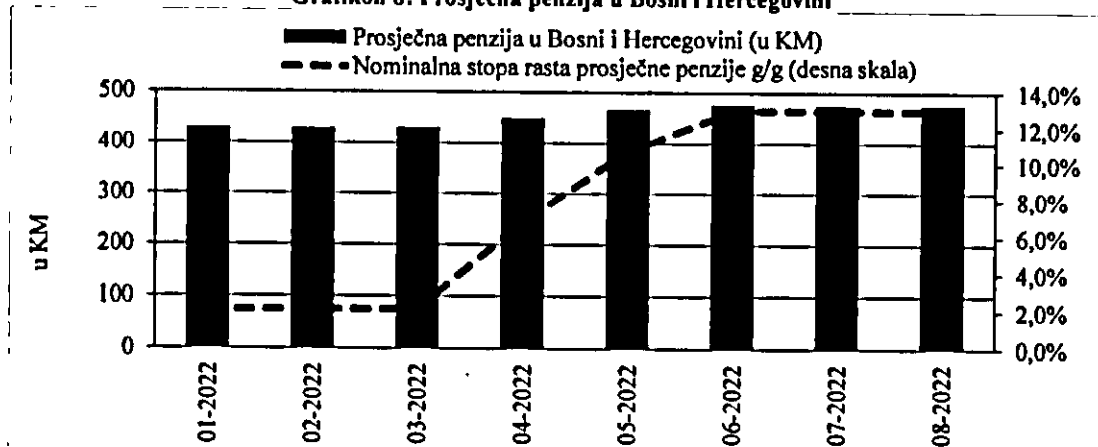
²³ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

²⁴ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera. U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31.12.2021. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01.01.2022. godine i povećavaju za 4% (redovno godišnje usklađivanje 3,36% i vanredno povećanje 0,64%) Pored toga, penzije svim korisnicima prava počev od 01. maja 2022. godine vanredno se usklađuju i povećavaju za 10%. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

Odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje o redovnom usklađivanju, penzije za april 2022. godine uvećane su za 7,3%. Pored uvećanih aprilskih penzija, korisnici će primiti i razliku između isplaćene i uvećane penzije za prva tri mjeseca ove godine. Pored toga, prema odluci Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o vanrednom usklađivanju, penzije sa izuzetkom najviših i ostvarenih u 2022. godini su povećane za 3,5%. Odluka o vanrednom usklađivanju penzija primjenjuje se od isplate penzija za juni 2022. godine. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

²⁵ U Republici Srpskoj za penzijski staž 15-20 godina najniža penzija je iznosila 291,08 KM, za penzijski staž 20-30 godina iznosila je 339,60 KM, za penzijski staž 30-40 godina iznosila je 388,15 KM i za penzijski staž 40 i više godina najniža penzija je iznosila 485,19 KM.

Grafikon 8: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

U periodu januar - avgust 2022. godine, u Bosni i Hercegovini, i dalje je prisutan pozitivan trend u naplati javnih prihoda. Ukupni javni prihodi u posmatranom periodu su iznosili oko 12,7 milijardi KM. Prihodi od indirektnih poreza i prihodi iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava su time uvećani za oko 17,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. U strukturi javnih prihoda dominiraju prihodi od indirektnih (50,7%). Kao i u prethodnim mjesecima posmatrane godine, glavni razlog rasta prihoda od indirektnih poreza leži u ekonomskoj aktivnosti u zemlji, pozitivnim dešavanjima u sektoru vanjske trgovine, ali i opštem rastu cijena. Na rast prihoda od direktnih poreza i doprinosa uticala su dešavanja na tržištu rada i mjere entitetskih vlada koje su donošene i primjenjuju se tokom posmatrane godine.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Od 01.01.2022. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2022. godinu²⁶.

Naplaćeni prihodi. Tokom avgusta mjeseca posmatrane godine, nastavljen je trend rasta naplaćenih prihoda od indirektnih poreza. Kao i u ranije posmatranim mjesecima, na rast naplate prihoda od indirektnih poreza u značajnoj mjeri su uticali: nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti u zemlji, pozitivna dešavanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni, a posebno više stope rasta uvoza, bazni efekat iz prethodne godine, porast uvoznih cijena, ali i opšteg nivoa cijena. Ukupno naplaćeni prihodi (bruto prihodi) od strane Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UIO) ostvarili su povećanje od oko 18% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Tokom posmatranog mjeseca, povrati sa Jedinstvenog

²⁶ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2022. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 67/21), a koja se primjenjuje od 01.01.2022. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2022. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,33 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
 - proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
 - specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1 000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada
 2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 133,20 KM po kilogramu.

računa UIO (dalje u tekstu JR UIO) su zabilježili najveću stopu rasta, ikada ostvarenu (oko 60% g/g). Najveći uticaj na rast povrata, tokom posmatranog mjeseca, imao je rast povrata poreza na dodatu vrijednost (PDV-a) po poreskim prijavama. Uz navedenu stopu rasta bruto prihoda, i značajan rast povrata, neto prihodi u avgustu 2022. godine su ipak ostvarili dvocifrenu stopu rasta (10,5% g/g). Posmatrano kumulativno, nešto niža naplata prihoda od indirektnih poreza, u prethodnim mjesecima, nije bitnije uticala na rast prihoda u periodu januar - avgust 2022. godine. Tokom posmatranog perioda, UIO Bosne i Hercegovine ukupno je naplatila oko 6,4 milijardi KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 20,0% g/g više. Na navedenu stopu rasta uticala su dva činioca: bazni efekat iz prošle godine usljed još uvijek prisutnog uticaja pandemije i trend porasta uvoznih cijena, koji je prisutan od polovine prethodne godine. U strukturi prikupljenih prihoda, tokom posmatranog perioda, najviše je prikupljeno prihoda od poreza na dodatu vrijednost (PDV) (71,8% udio u ukupnim prihodima) i prihoda od akciza na uvozne proizvode (16,8%). Istovremeno su isplate povrata sa JR UIO bile veće za čak 43,3% g/g, što je umanjilo neto efekat naplate. Neto prihodi, u istom periodu, su iznosili oko 5,1 milijardu KM i veći su za 15,0% g/g.

Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine, osim prihoda od putarina čiji je predznak negativan, dale su pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: PDV od 10,2 p.p., prihodi od akciza 2,8 p.p. i prihodi od carina 1,5 p.p..

Tabela 4: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2022	Jan-avg 2021	Jan-avg 2022	Jun 2022	Jul 2022	avg 2022
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	14,0	20,0	14,4	11,7	18,0
Povrati	18,1	13,4	43,3	46,6	52,6	59,6
Neto prihodi - prikupljeno	18,9	14,2	15,0	8,3	3,8	10,5
PDV	52,5	16,9	16,1	7,3	7,9	10,4
Carine	3,8	17,0	33,2	39,3	27,7	40,7
Akcize	17,4	6,8	13,2	10,0	1,5	20,5
Putarine	7,8	12,7	-3,1	-5,7	-15,5	-15,1
Ostali prihodi	0,2	16,8	0,0	5,1	-9,4	4,7
Neusklađeni prihodi	0,2	19,5	-	-	-	-
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	13,8	20,0	13,1	13,3	18,4
Minimalne rezerve	18,6	13,8	41,6	45,9	50,9	50,9
Budžeti	81,4	13,8	15,2	6,7	5,6	12,1
Servisiranje vanjskog duga	9,0	7,6	1,0	-30,7	29,1	39,4
Federacija Bosne i Hercegovine	6,0	10,3	0,0	-28,3	26,3	34,8
Republika Srpska	2,9	3,3	3,2	-35,2	33,4	54,9
Brčko Distrikt	0,1	-22,6	-4,4	0,0	77,8	-26,2
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	72,5	14,6	16,9	11,3	4,5	8,8
Institucije Bosne i Hercegovine	9,2	3,7	11,4	0,4	69,9	16,5
Federacija Bosne i Hercegovine	28,9	13,9	17,6	12,7	-4,3	7,2
Republika Srpska	21,9	21,3	18,1	13,5	-3,4	8,0
Brčko Distrikt	2,4	17,7	16,8	7,4	-2,1	14,5

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Kao i u ranijim mjesecima, bruto prihodi od PDV-a su i u avgustu 2022. godine ostvarili rast zahvaljujući rastu prihoda po osnovu uvoza roba (21,1% g/g). Uz značajan rast povrata sa JRT UIO po osnovu PDV-a (oko 60%) koji čine oko 99% ukupnih povrata, stopa rasta neto prihoda ostvarena u avgustu je iznosila 10,4% g/g. Za prvih osam mjeseci tekuće godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 4,6 milijarde KM, što je za 23,1% g/g više. Ranije je spomenuto da je zabilježen snažan rast povrata sa JRT UIO, kao posljedica rasta izvoza, što se direktno odrazilo na neto prihode od PDV-a. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom posmatranog perioda, su iznosili oko 3,3 milijarde KM, čime su ostvarili rast od 16,1% g/g. Prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba uvećani su za oko 33,8% u poređenju sa istim periodom prethodne godine, dok su prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga rasli 7,4% g/g.

Akcize. Prihodi od akciza u avgustu mjesecu su zabilježili značajan rast (20,5%) u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Do ovakve stope rasta doveo je rast prihoda od akciza na duvan i duvanske preradevine (74,8% g/g). Tokom perioda januar - avgust 2022. godine, neto prihodi od akciza su iznosili oko 1,1 milijardu KM, čime je registrovana stopa rasta istih iznosila 13,2% g/g. Prihodi od akciza na uvozne proizvode su rasli stopom od 19,9% i to zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvozni duvan i duvanske preradevine. Prihodi od akciza na uvoznu naftu i naftne preradevine bilježe smanjenje od oko 2,5% g/g. Sa druge strane, akcize na domaće proizvode su smanjene za oko 75,4% g/g. Razlog za njihovo smanjenje leži u značajnom smanjenju prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske preradevine. Potrošnja domaćih i uvoznih cigareta (prihodi od akciza), iskazana kroz broj izdatih akciznih markica pokazuje da nije bilo potrošnje domaćih cigareta. Sa druge strane, podaci o izdatim uvoznim akciznim markicama u istom periodu pokazuju rast potrošnje uvoznih cigareta.

Putarine. Negativne stope rasta prihoda od putarina, tokom posljednjih mjeseci, značajno su se odrazile na kumulativnu stopu posmatranog perioda. U periodu januar - avgust 2022. godine, navedeni prihodi su iznosili su oko 413 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su manji za oko 3,1% g/g.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina u prvih osam mjeseci tekuće godine su iznosili oko 263 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine veći su za oko 33,2%. Visoka stopa rasta u prihoda od carina dijelom je posljedica niske osnovice iz prethodne godine, ali se može povezati i sa rastom cijena proizvoda na inostranim tržištima koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (energenti, sirovine, hrana i druge robe).

Raspoređeni prihodi. U periodu januar - avgust 2022. godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 6,4 milijarde KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 256,8 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 1,4 milijarde KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 573,6 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 4,2 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima²⁷. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 2,6 milijardi KM (za servis vanjskog duga oko 318 miliona KM), Republici Srpskoj oko 1,4 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 154 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 150 miliona KM (za servis vanjskog duga 4,5 miliona KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su veća za svega 1,0%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 16,9%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

U cilju povećanja plata zaposlenih i podizanja njihovog životnog standarda, entitetske vlade su donijele određene mjere koje su se počele primjenjivati sa početkom tekuće godine. Nove mjere donošene su i tokom posmatranog perioda i dale su određene pozitivne rezultate u naplati prihoda poreskih uprava.

Entitetske poreske uprave su tokom perioda januar-avgust 2022. godine, ukupno prikupile oko 6,3 milijarde KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su ostvarili rast od 14,6% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Detalji slijede u tabeli ispod.

²⁷ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-24-2-1/22 od 22.06.2022. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period juli-septembar 2022. godine, i isti iznose: FBiH 61,48%, RS 34,97% i Brčko Distrikt BiH 3,55%

Tabela 5: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-avgust

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2021	2022		2021	2022		2021	2022	
Direktni porezi	638,6	844,9	32,3	337,8	466,5	38,1	976,3	1.311,4	34,3
<i>Porez na dohodak</i>	303,4	364,2	20,0	138,6	174,7	26,1	442,0	538,9	21,9
<i>Porez na dobit</i>	260,4	390,2	49,8	169,4	260,6	53,8	429,9	650,8	51,4
<i>Porezi građana</i>	74,3	90,2	21,4	29,7	31,2	5,0	104,1	121,4	16,7
<i>Ostali porezi</i>	0,4	0,3	-30,7	0,0	0,0	-	0,4	0,3	-30,7
Takse, kazne i naknade	486,4	511,0	5,1	313,4	327,8	4,6	799,8	838,8	4,9
Doprinosi	2.517,4	2.832,3	12,5	1.166,8	1.276,7	9,4	3.684,3	4.109,0	11,5
<i>Penzijsko/invalidsko osiguranje</i>	1.409,1	1.587,1	12,6	664,5	762,3	14,7	2.073,6	2.349,4	13,3
<i>Zdravstvo osiguranje</i>	992,6	1.115,4	-12,4	421,5	421,8	0,1	1.414,1	1.537,2	8,7
<i>Zavod za zapošljavanje</i>	115,7	129,8	12,2	20,7	23,6	13,8	136,5	153,4	12,4
<i>Dječija zaštita</i>	0,0	0,0	-	56,2	64,5	14,9	56,2	64,5	14,9
<i>Zapošljavanje invalida</i>	0,0	0,0	-	4,0	4,4	11,8	4,0	4,4	11,8
<i>Ostali prihodi</i>	0,6	1,0	76,9	0,2	0,6	-	0,7	1,6	127,5
UKUPNO	3.643,0	4.189,2	15,0	1.818,2	2.071,7	13,9	5.461,1	6.260,9	14,6

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Ukupno prikupljeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, tokom posmatranog perioda, su iznosili oko 4,1 milijardu KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili rast od 11,5%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe dvocifrene pozitivne stope rasta. Dominantna kategorija ovih prihoda jesu prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO), koji su zabilježili stopu rasta od oko 13,3% g/g. Efekat promjene stope doprinosa za zdravstvenu zaštitu u Republici Srpskoj je tokom avgusta mjeseca neutralisan, tako da prihodi po ovom osnovu takođe bilježe pozitivnu stopu rasta, kako na mjesečnom nivou, tako posmatrano i u kumulativu.

Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda, su ostvarili povećanje od oko 34,3% u poređenju sa istim periodom 2021. godine. U posmatranom periodu po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 1,3 milijarde KM. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Stopa rasta prihoda od poreza na dobit je značajno uvećana (51,4% g/g), posebno posljednjih mjeseci, što je direktna posljedica uticaja pandemije Covid-19²⁸. Međutim, nominalno posmatrano, uvećanje iznosi 221 milion KM. Na spomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću, ali i društava za osiguranje imovine i lica. Na visoku stopu rasta ovih prihoda uticao je bazni efekat iz prethodne godine (negativne i niske stope rasta zbog uticaja pandemije), ali i uplata ovog poreza prema prijavi koju su obveznici dužni podnijeti do 31.03. godine, za prethodnu godinu. Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu rasta od oko 21,9% g/g, kao rezultat rasta prihoda od poreza na dohodak na lična primanja, kao i prihoda po osnovu poreza na obavljanje samostalne djelatnosti.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni, tokom posmatranog perioda 2022. godine, ukupno je naplaćeno oko 839 miliona KM, što je za 4,9% više nego u istom periodu prethodne godine. Na rast prihoda u kategoriji taksi najviše uticaja je imalo povećanje naplate različitih administrativnih, komunalnih i boravišnih taksi. U kategoriji naknada najveći pozitivan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su rast prihoda od naknada za priređivanje

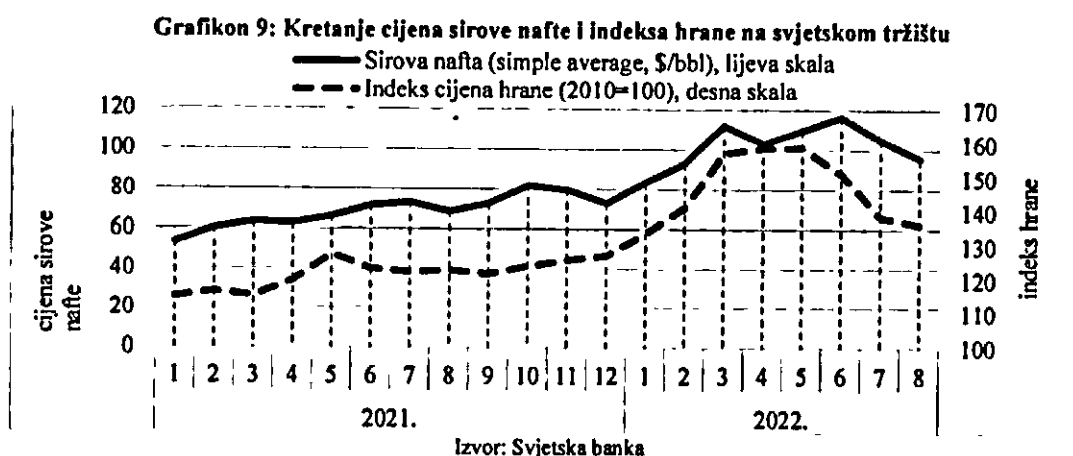
²⁸ Prijava poreza na dobit za prethodnu godinu pravna lica su u obavezi podnijeti do 31.03.2022. Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

igara na sreću, naknada za korišćenje šuma i šumskih sirovina, naknada za korišćenje mineralnih sirovina i različitih naknada za vode.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

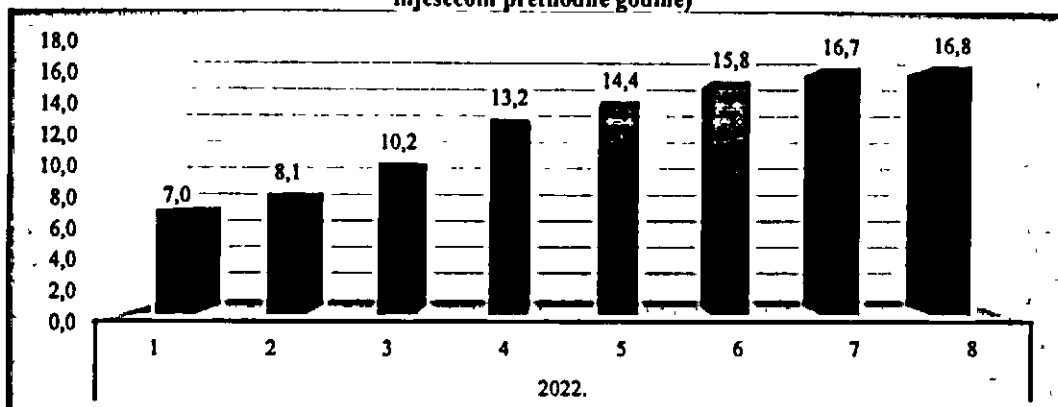
Cijene

U avgustu 2022. godine registrovano je smanjenje cijene sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u odnosu na prethodni mjesec. Ipak, cijena sirove nafte u avgustu 2022. godine bila je veća za 27 \$ u poređenju sa avgustom 2021. godine (ili 39,4% g/g) i iznosila je oko 96 \$/barelu. Slično kretanja imao je i indeks hrane. Vrijednost indeksa hrane u avgustu 2022. godine takođe je bila viša u odnosu na avgust 2021. godine (11%) što se može vidjeti na grafikonu ispod ali je nešto niža u odnosu na prethodni mjesec. Prema podacima EUROSTAT-a inflacija u EU 27 u avgustu 2022. godine iznosila je 10,1% g/g odnosno u prosjeku perioda I-VIII je iznosila 8,2% g/g.

U Bosni i Hercegovini je u avgustu 2022. godine zabilježena inflacija od 16,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ukupan nivo cijena u u periodu I-VIII 2022/I-VIII 2021 bio je veći za 12,8%. Rast cijena u posmatranom periodu bio je najznačajniji u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, prevoza, stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata.

Grafikon 10: Kretanje inflacije u Bosni i Hercegovini po mjesecima u 2022. godini (poređenje sa istim mjesecom prethodne godine)

Zbog viših cijena nafte i naftnih derivata periodu I-VIII 2022/I-VIII 2021. godine u odjeljku prevoza cijene su bile više za 26,4%. Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića, koji ima najveći udio u CPI indeksu, su uvećane za 19,7% u posmatranom periodu. Poskupljenja prehrambenih proizvoda kao što su hljeb, žitarice, meso, mlijeko, jaja, ulja i masnoće, voće, povrće itd. imala su dominantan uticaj na rast cijena u posmatranom odjeljku.

Rast cijena plina, tečnih i čvrstih goriva, vodosnabdijevanja imali su doprinos uvećanju inflacije u domenu režijskih troškova. Na taj način cijene u odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih eneregenata cijene su uvećane za 11,1% g/g u periodu I-VIII 2022. godine i imale su bitan doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini.

Kretanje indeksa potrošačkih cijena u posmatranom periodu po odjeljcima prema namjeni potrošnje predstavljeno je u tabeli ispod.

Tabela 6: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	VIII 2022	VIII 2021
	I-VIII 2022	I-VIII 2021
00 Ukupan indeks	116,8	112,8
01 Hrana i bezalkoholna pića	125,6	119,7
02 Alkoholna pića i duvan	102,3	101,2
03 Odjeća i obuća	95,9	94,4
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	117,4	111,1
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	111,0	107,6
06 Zdravstvo	101,6	101,2
07 Prevoz	128,4	126,4
08 Komunikacije	100,8	100,6
09 Rekreacija i kultura	109,4	106,6
10 Obrazovanje	100,9	100,6
11 Restorani i hoteli	111,7	108,1
12 Ostala dobra i usluge	107,4	104,8

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa (M2)²⁹ na kraju kolovoza 2022. godine iznosila je 32,5 mlrd. KM uz povećanje od 6,2% g/g. Najveći rast u okviru M2, imao je transakcijski novac (M1) od 12,6% g/g na iznos od 19,2 mlrd. KM dok je kvazi novac (QM) sa iznosom od 13,3 mlrd. KM imao smanjenje od 1,8% g/g. Najveći doprinos rastu novčane mase u okviru M1 ostvarili su prenosivi depoziti u domaćoj valuti³⁰ sa 5 p.p. i gotovina izvan banaka³¹ sa 2 p.p., a u okviru QM, pozitivan doprinos rastu imali su prenosivi depoziti u inozemnoj valuti sa 0,7 p.p. Preostale sastavnice QM, ostali depoziti u domaćoj valuti i ostali depoziti u inozemnoj valuti imali su negativne stope doprinosa rastu sa 0,5 p.p. i 1 p.p. respektivno. Prema strukturi udjela, najveće učešće u M2 imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 40,5%, ostali depoziti u inozemnoj

²⁹ Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade) Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

³⁰ Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i inozemnoj valuti predstavljaju obveze banaka prema nesredišnjoj vladi (kantona i općina), nefinancijskim javnim poduzećima, nefinancijskim privatnim poduzećima, ostalim finansijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasificiranim sektorima).

³¹ Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u optjecaju izvan središnje banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka.

valuti sa 21,5%, gotovina izvan banaka sa 18,6% zatim prenosivi depoziti u inozemnoj valuti sa 10,4% i ostali depoziti u domaćoj valuti sa 9%.

Tabela 7: Monetarni agregati u kolovozu 2022. godine i stope rasta VIII 2022/VIII 2021

Opis	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mlj. KM	6.063,6	13.183,7	19.247,3	2.922,7	3.384,0	6.995,2	13.301,8	32.549,1
Stopa rasta g/g	11,0%	13,3%	12,6%	-5,3%	6,8%	-4,0%	-1,8%	6,2%

Izvor: CBBiH

Pričuvni novac (M0) sa godišnjom stopom rasta od 10,7% g/g imao je iznos od 15 mlrd. KM. Najveći doprinos rastu M0 od 5,6 p.p. imali su depoziti banaka kod monetarnih vlasti zatim 4,9 p.p. gotovina izvan monetarnih vlasti te prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti sa 0,3 p.p. Posmatrajući struktura udjela u ukupnom pričuvnom novcu, 97,8% učešća imala je gotovina izvan monetarnih vlasti i depoziti banaka kod monetarnih vlasti (49,8% i 47,9% respektivno), a preostalih 2,2% udjela imali su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti.

Tabela 8: Pričuvni novac u kolovozu 2022. godine i stope rasta VIII 2022/VIII 2021

Opis	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mlj. KM	7.455,2	7.167,2	333,2	14.955,6
Stopa rasta g/g	9,7%	11,7%	14,3%	10,7%

Izvor: CBBiH

Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH na kraju kolovoza 2022. godine iznosio je 6,8 mlrd. KM uz rast od 9,8% na godišnjoj razini. Prosječne obvezne pričuve uvećane su za 4,7% g/g na iznos od 3 mlrd. KM, a višak iznad obveznih pričuva uz rast od 14,4% g/g na iznos od 3,8 mlrd. KM. U strukturi prosječnog salda računa obveznih pričuva kod CBBiH, višak iznad obveznih pričuva imao je udjel od 55,3%, a prosječne obvezne pričuve 44,7%. Prosječna stopa obvezne pričuve bila je 10% dok je implicitna stopa iznosila 22,4%.

Tabela 9: Prosječne obvezne pričuve u kolovozu 2022. godine i stope rasta VIII 2022/ VIII 2021

Opis	1	2	3	4	5=2/1	6=3/1
Stanje u mlj. KM	30.427,2	3.042,7	6.814,1	3.771,3	10,0%	22,4%
Stopa rasta g/g	4,7%	4,7%	9,8%	14,4%		

Izvor: CBBiH

³² Osnovicu za obračun obvezne pričuve čine svi depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira na valutu

Bruto devizne pričuve na kraju kolovoza 2022. godine iznosile su 16,5 mlrd. KM uz rast od 6,6% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Sa iznosom od 10,5 mlrd. KM, investicije u vrijednosne papire imale su udjel od 63,6% ali i smanjenje u odnosu na isti mjesec prošle godine, za 4,4%. Depoziti nerezidentnih banaka imali su rast od 39,2% g/g na iznos od 5,2 mlrd. KM i udjelom od 31,7% u ukupnim bruto deviznim pričuvama. Preostalih 4,7% udjela imali su inozemna valuta u trezoru CBBiH i zlato (2,9% i 1,8% respektivno). Pokrivenost M0, bruto deviznim pričuvama bila je 110,5% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 10: Bruto devizne pričuve u kolozovu 2022. godine i stope rasta VIII 2022/VIII 2021

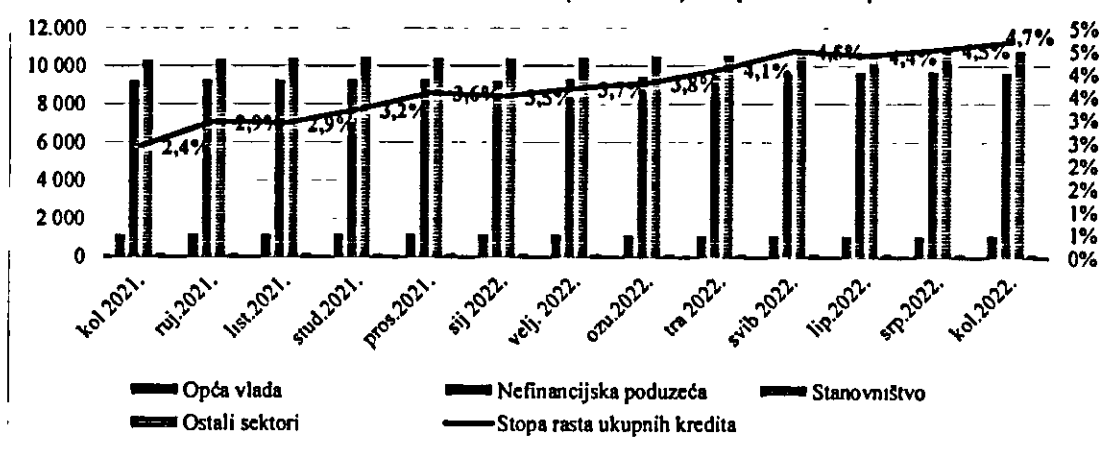
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
Stanje u mil. KM	292,8	1,3	475,7	5.243,8	0,0	10.507,0	16.520,6
Stopa rasta g/g	1,5%	-69,1%	9,0%	39,2%	-	-4,4%	6,6%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Iznos ukupnih kredita krajem kolovoza 2022. godine bio je 21,8 mlrd. KM što predstavlja povećanje od 4,7% g/g. Rast je vođen rastom kredita u sektorima stanovništva i nefinancijskih poduzeća³³ koji su ostvarili godišnje stope rasta od 5,4% i 4,6% respektivno. Sa ukupnim iznosom od 10,9 mlrd. KM i udjelom od 49,8% krediti stanovništva imali su doprinos rastu ukupnih kredita od 2,7 p.p. dok su doprinos od 2 p.p. imali krediti nefinancijskih poduzeća. Ovaj sektor zabilježio je iznos od 9,7 mlrd KM i 44,3% udjela u ukupnim kreditima. Treći po udjelu bili su krediti opće vlade sa 5,2% i iznosom od 1,1 mlrd. KM što je smanjenje za 0,7% g/g. Ostali sektori sa udjelom od 0,8% imali su rast od 2% i iznos od 168 mil. KM.

Grafikon 11: Sektorska struktura kredita (u mil. KM) i stopa rasta ukupnih kredita

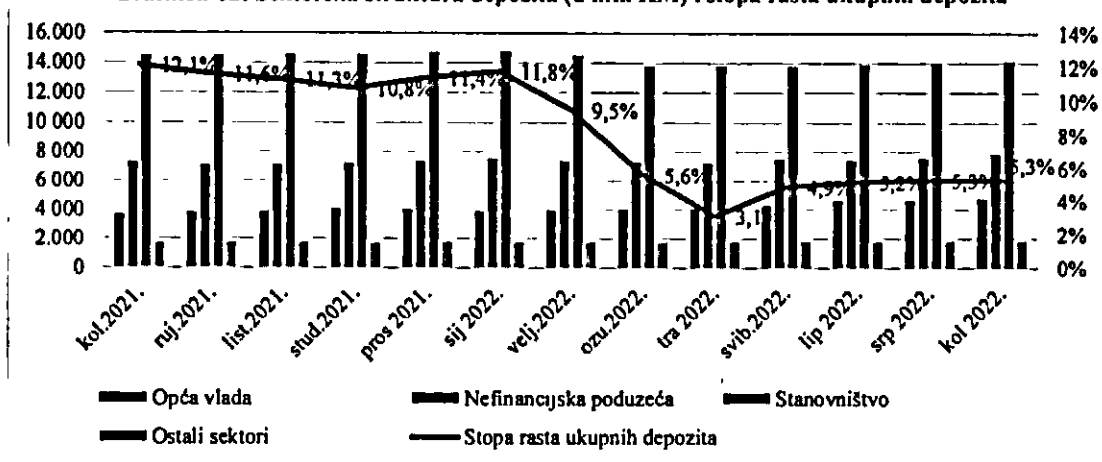

Izvor: CBBiH

³³ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i nefinancijska privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlade u Bosni i Hercegovini (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH)

Stanje ukupnih depozita iznosilo je na kraju posmatranog razdoblja 28,6 mlrd. KM što je rast od 5,3% g/g. Depoziti opće vlade su sa iznosom od 4,8 mlrd. KM imali najvišu stopu rasta od 28,7% g/g i time i najvišu stopu doprinosa, 3,9 p.p. Drugi po doprinosima sa 2,1 p.p. bio je sektor nefinancijskih poduzeća sa iznosom od 7,9 mlrd. KM i stopom rasta od 7,9%. Sektor stanovništva zabilježio je smanjenje u odnosu na kolovoz 2021.godine za 2,3% g/g te je iznos depozita u ovom sektoru bio 14,1 mlrd. KM a doprinos negativan sa stopom od 1,2 p.p. Ostali sektori imali su doprinos od 0,5 p.p. sa iznosom od 1,8 mlrd. KM Najveći udjel u ukupnim depozitima imali su depoziti stanovništva od 49,4%, 27,5% depoziti nefinancijskih poduzeća zatim depoziti opće vlade sa 16,7% g/g i 6,4% ostali sektori.

Grafikon 12: Sektorska struktura depozita (u mil. KM) i stopa rasta ukupnih depozita

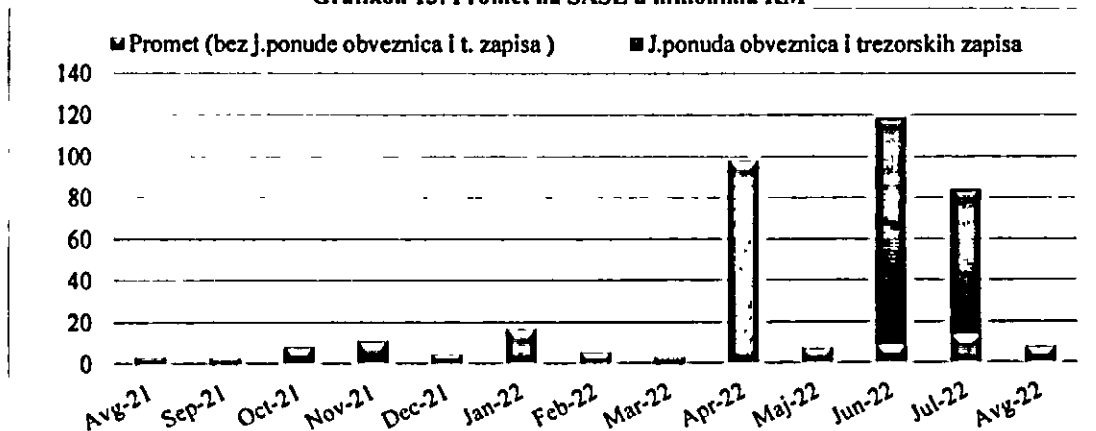

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

Promet u mjesecu avgustu 2022. godine na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je dostigao 8,2 mil. KM i bio veći 3,2 puta veći u odnosu na isti period prošle godine. Ovaj iznos predstavlja 17,6% ukupnog ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini. U mjesecu avgustu nisu organizovane javne ponude obveznica i trezorskih zapisa.

Grafikon 13: Promet na SASE u milionima KM

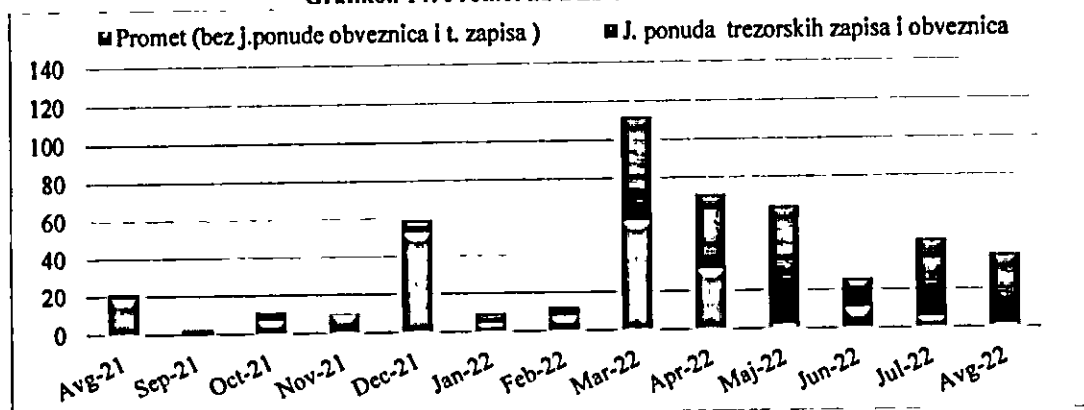

Izvor: SASE

U mjesecu avgustu 2022. godine promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je dostigao 38,2 mil. KM uz stopu rasta od 79,4% g/g. Ovaj iznos predstavlja 82,4% u ukupnog

ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini. U mjesecu avgustu za potrebe emitenta je putem javne ponude obveznica na BLSE prikupljeno 36,1 mil. KM.

Grafikon 14: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

U mjesecu avgustu 2022. godine ukupan promet na ove dvije berze (SASE+BLSE) je dostigao 46,3 mil. KM i bio je veći 1,9 puta u odnosu na isti period prošle godine. Za potrebe emitenta je putem javne ponude obveznica prikupljeno 36,1 mil. KM što iznosi 77,9% ukupnog prometa.

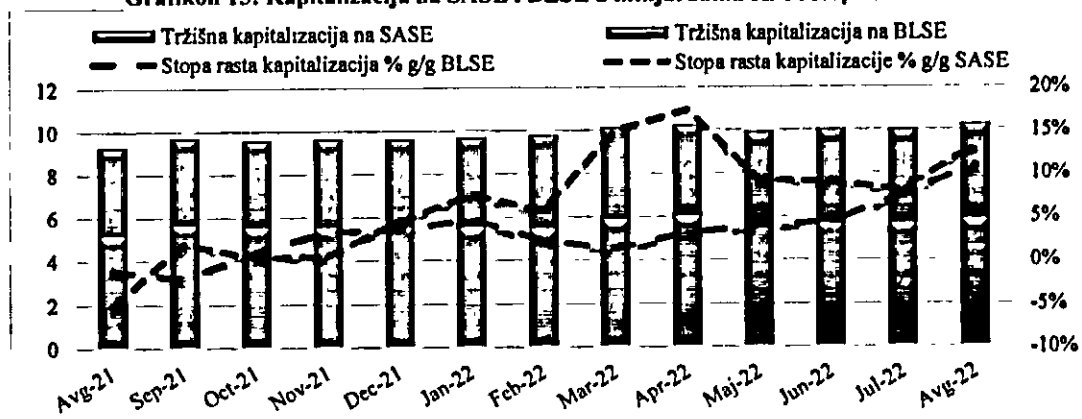
Tabela 11: Ukupan promet na kraju prvog kvartala (u KM) na SASE i BLSE

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Avg-20	12.585.004,0	54.629.996,4	67.215.000,4
Avg-21	2.518.486,5	21.275.539,8	23.794.026,3
Avg-22	8.178.576,3	38.178.166,3	46.356.742,6

Izvor: SASE i BLSE

Na kraju mjeseca avgusta 2022. godine kapitalizacija na SASE je dostigla 5,9 mlrd. KM uz stopu rasta od 13,1% g/g. Na kraju istog mjeseca kapitalizacija na BLSE je dostigla 4,5 mlrd. KM je uz stopu rasta od 10,8 % g/g. U ovom mjesecu je ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) dostigla 10,3 mlrd. KM uz stopu rasta od 12,1% g/g. Odnos učešća u ukupnoj kapitalizaciji je SASE 56,9% prema BLSE 43,1%.

Grafikon 15: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

Izvor: SASE i BLSE

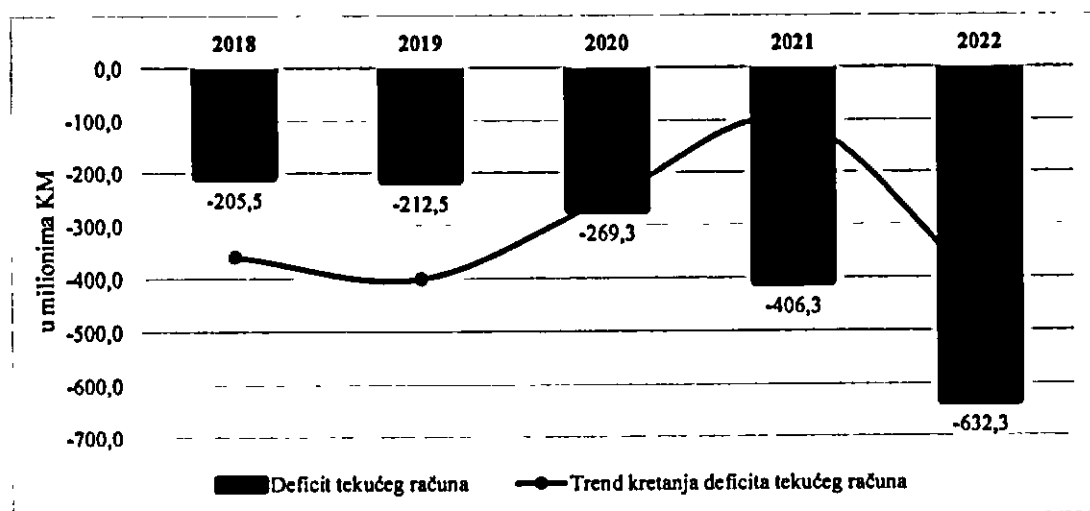
4. Vanjski sektor

Platni bilans

Prema zvaničnim podacima CBBiH za K2 2022. godine deficit tekućeg računa viši je za 55,6% g/g³⁴. Nominalno iskazano deficit tekućeg računa u K2 2022. godine je iznosio 632 miliona KM dok je godinu ranije u istom kvartalu zabilježen deficit od 406 miliona KM.

Prema zvaničnim podacima iz platnog bilansa Bosne i Hercegovine deficit vanjskotrgovinske razmjene, u posmatranom periodu, je viši za 39,1% (g/g). Do ovog rasta vanjskotrgovinskog bilansa došlo je zahvaljujući skoro ujednačenom rastu uvoza i izvoza roba i usluga od 40% (uvoz 40,3%, izvoz 40,6%).

Grafikon 16: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u K2

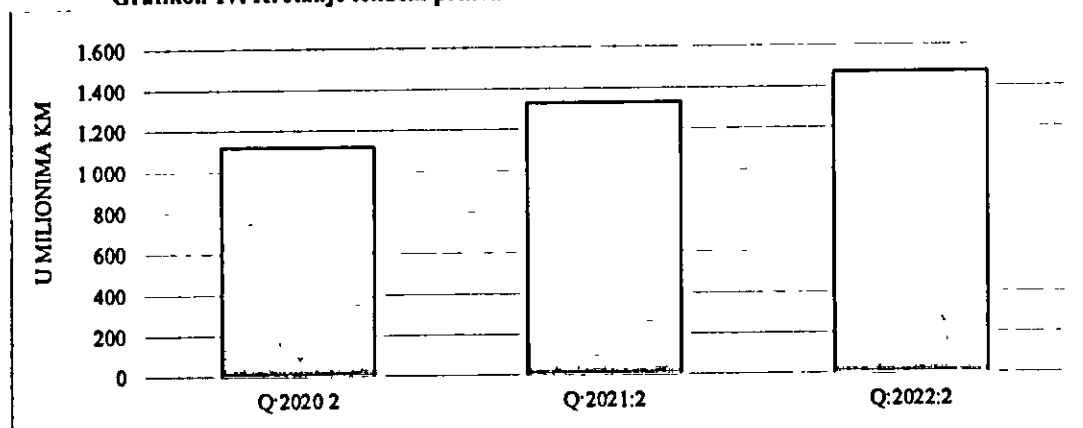

Izvor: CBBiH

Rastu tekućih neto priliva najviše je doprinjelo povećanje tekućih priliva iz inostranstva od 31,1%, uz istovremeno smanjenje odliva novca u inostranstvo za 19%. Kod tekućih priliva novca iz inostranstva došlo je do povećanja priliva novca kod domaćinstava koji su u K2 2022. godine iznosili 1,47 milijardi KM (rast od 10,8% g/g). Ovom porastu priliva kod domaćinstava najviše su doprinjele doznake građana iz inostranstva (kao najveća komponenta priliva novca iz inostranstva) koje su iznosile 890 miliona KM (porast od 14,7% g/g). Doznake građana iz inostranstva su, u posmatranom kvartalu, nominalno su veće za 114 miliona KM (g/g). Kompenzacije zaposlenim rezidentima Bosne i Hercegovine u inostranstvu, u K2 2022. godine su ostvarile rast od 15,4% g/g (porast za 34 miliona KM) dok su ostali tekući transfera viši za 11%. Jedina kategorija (koja je u okviru priliva kod domaćinstava zabilježila manje prilive) bile su doznake socijalnih beneficija iz inostranstva koje su u posmatranom kvartalu smanjenje za 2,9%.

³⁴ Izvor podataka CBBiH, Statistika platnog bilansa, septembar 2022 godine

Grafikon 17: Kretanje tekućih priliva novca iz inostranstva kod domaćinstava³⁵ u K2

Izvor: CBBiH

Neto odlivi prema inostranstvu su, u K2 2022. godine, bili pod uticajem većih odliva iz finansijskog sektora (rast od 8,7% g/g) koji su porasli zahvaljujući rastu odliva dividendi od direktnih i portfolio investicija (porast za 24 miliona KM). Pored navedenog sektora odlivi prema inostranstvu su u sektoru domaćinstava povećani za 21,6%, odnosno sa 48 miliona KM (K2 2021. godine) na 59 miliona KM (K2 2022. godine).

Kod odliva prema inostranstvu iz nefinansijskih preduzeća je došlo do smanjenja odliva za skoro 125 miliona KM (po osnovu reinvestirane dobiti od direktnih investicija i dividendi od direktnih i portfolio investicija). Sektor opšte vlade bilježi nešto manje odlive (u K2 2022. godine su iznosili 80 miliona KM dok su prethodne godine u K2 iznosili 94 miliona KM).

Finansiranje deficita tekućeg računa u K2 2022. godine³⁶ se realizovalo kroz porast ulaganja u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 193 miliona KM (polovina otpada na finansijski sektor po osnovu ulaganja u valute i depozite oročenih na kratki rok a druga polovina otpada na nefinansijska preduzeća po osnovu porasta ulaganja u kratkoročne dužničke hartije od vrijednosti, kratkoročne zajmove i trgovinske kredite), promjenu stanja inostranih obaveza za 698 miliona KM (u koje ulaze sredstva trgovinskih kredita 273 miliona KM, vanjsko zaduživanje - u koji ulazi otplata duga od 135 miliona KM, strana ulaganja u vlasnički kapital od 258 miliona KM te za ostale obaveze prema nerezidentima u iznosu od 32 miliona KM), sredstvima rezervne aktive od 85 miliona KM³⁷, sredstvima sa kapitalnog računa 69 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od 147 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

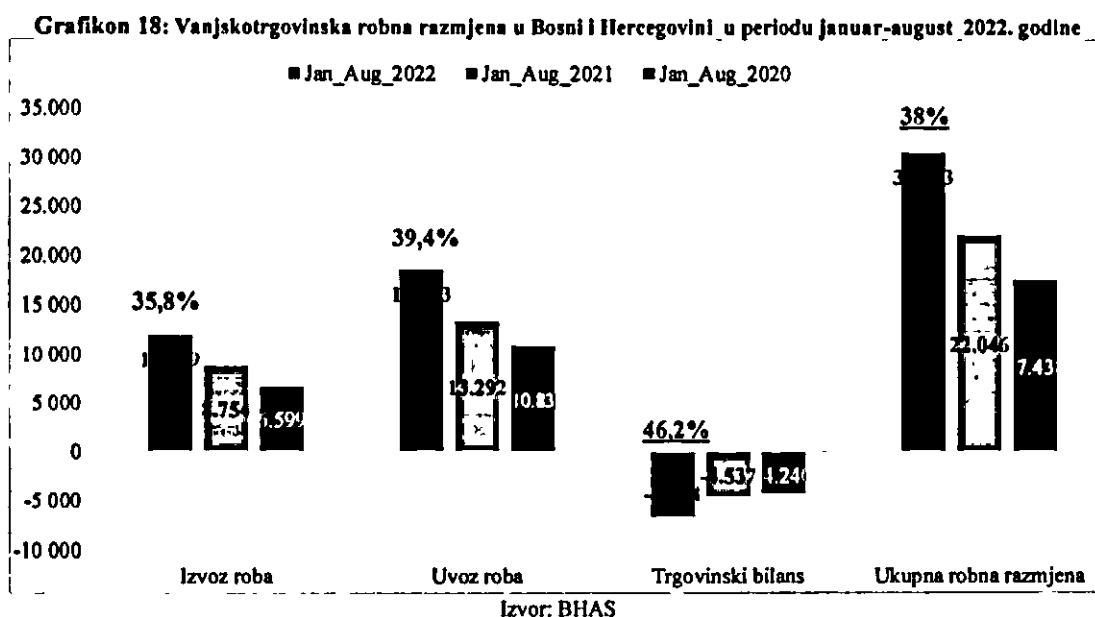
Poboljšanja epidemioloških prilika i jačanja privredne aktivnosti u vanjskom okruženju tokom prethodne godine rezultirali su snažanim oporavkom vanjskotrgovinske robne razmjene. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a u prethodnoj godini zabilježila dvocifren rast ukupne vanjskotrgovinske robne razmjene. Na osnovu ovih pokazatelja može se konstatovati da se vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini prilično dobro oporavila nakon pandemije što je i nagovještavano u okviru ranijih izvještaja. Kada je u pitanju kretanje vanjskotrgovinske robne razmjene u 2022. godinu, trenutno raspoloživi statistički podaci

³⁵ U ovu kategoriju ulaze: doznake građana iz inostranstva, socijalne beneficije, kompenzacije zaposlenih građana Bosne i Hercegovine u inostranstvu te ostali tekući transferi iz inostranstva

³⁶ Finansiranje deficita tekućeg računa se izračunava na sljedeći način: -promjena stanja ulaganja Bosne i Hercegovine u inostranstvu + promjena stanja inostranih obaveza Bosne i Hercegovine + sredstva kapitalnog računa + neto greške i propusti - sredstva rezervne aktive

³⁷ Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca.

ukazuju da je snažan trend rasta iz prethodne godine nastavljen. Naime, visok nivo ekonomske aktivnosti u zemljama EU (rast BDP od oko 5%), pokidani lanci snadbijevanja usljed Covid i ukrajinske krize, snažan rast svjetskih cijena rezultirali su značajnim povećanjima izvoza i uvoza roba odnosno ukupne vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini.

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-august 2022. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od skoro 11,9 milijardi KM, što predstavlja nominalno povećanje od skoro 36% u odnosu na isti period prethodne godine.³⁸ Međutim, prilikom interpretacije ovih prilično visokih stopa rasta potrebno ima ti na umu cjenovni efekat koji je najvjerojatnije doveo do ovako visokih povećanja. Naime, podaci MMF ukazuju da je ukupni indeks svjetskih cijena uvećan za preko 50%, pri čemu su najveća povećanja zabilježena u okviru kategorija energenti i hrana. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-august 2022. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza baznih metala (aluminij) koji je višestruko uvećan, a doprinos rastu ukupnog robnog izvoza je iznosio oko 7 p.p. Pored baznih metala, značajna povećanja izvoza su registrirana u okviru izvoza električne energije 73 % uz doprinos rastu od preko 4 p.p, zatim hemijskih proizvoda 50% 2,1 p.p, proizvodnja koksa koja je udvostučena 2,2 p.p, gotovih metalnih proizvoda, električne opreme, namještaja i dr.

S druge strane, ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-august 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 8,8 milijardi KM što predstavlja povećanje od preko 35% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, u istom periodu izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je preko 2,2 milijarde KM što predstavlja povećanje od skoro 58%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Srbiju koji je iznosilo skoro 65% (7,2 p.p), Hrvatsku 47,3% (6,5 p.p), Italiju 46,7% (5,0 p.p), Njemačku 33,6% (5,1 p.p), Austriju 35,8% (3,3 p.p) i Sloveniju 19,2% (1,7 p.p).

³⁸ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za august 2022. godine-prethodni podaci“, 20.09.2022. godine.

S druge strane, pored povećanja robnog izvoza u periodu januar-august 2022. godine u Bosni i Hercegovini došlo je i do povećanja robnog uvoza. Tako je uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-august 2022. godine prema podacima BHAS-a iznosio skoro 18,5 milijardi KM što predstavlja nominalni rast od 39,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza baznih metala, rafiniranih naftnih derivata i kamenog uglja gdje je uvoz udvostručen, dok je doprinos rastu ukupnog uvoza iznosio 7,8 p.p, 5,9 p.p i 2,8 p.p respektivno. Pored ovih kategorije, značajan rast uvoza roba registriran je u okviru uvoza hemijskih proizvoda 53,5% (2,0 p.p), sirovog željeza i čelika 59,4% (2,1 p.p), prehrambenih proizvoda 29% (1 p.p) i dr. Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-august 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od oko 10,4 milijarde KM što predstavlja povećanje od 31% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je preko 2,3 milijardi KM što predstavlja povećanje od 32,4%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Hrvatske za 53% (4,7 p.p), Italije 38,5% (4,6 p.p), Indije koji je višestruko uvećan uz doprinos rastu od (4,3 p.p), zatim Srbije 33,8% (3,8 p.p), Kine 40% (3,1 p.p), Turske 43,8% (2,5 p.p), Njemačke 16,7% (2,0 p.p), Austrije 28,8% (1,1 p.p) i Slovenije 17,4% (0,8 p.p).³⁹

Vanjskotrgovinski robni deficit u periodu januar-august 2022. godine iznosio je preko 6,6 milijardi KM i uvećan je za skoro preko 2 milijarde KM, odnosno 46,2% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Posmatrano po proizvodima najznačajnije kategorije koje su dovele do povećanja vanjskotrgovinskog deficita u 2022. godini su naftni derivati, farmaceutski preparati, motorna vozila, farmaceutski i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je nastavila da bilježi suficit u okviru kategorija kao što su električna energija, namještaj, određeni metalni proizvodi, obuća i dr.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u periodu januar-august 2022. godine iznosila je 64,2%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU iznosila je 84,5%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e iznosila 98,1%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u periodu januar-august 2022. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

³⁹ Kada je u pitanju bh. uvoz roba u 2022 godini vrijedi istaći da je u posljednjih nekoliko mjeseci primjetno povećanje uvoza roba iz Indije, pa je tako ovaj rast uvoza roba iz Indije imao pozitivan doprinos rastu ukupnog uvoza roba od skoro 5 p.p. U okviru uvoza iz Indije najznačajniji udio ima uvoz sirovog aluminijuma.

Tabela 12: Vanjskotrgovinska robna razmjena u periodu januar-august 2022. godine po HS klasifikaciji

Izvor i vrsta robe (klasifikacija prema harmoniziranom sistemu brojeva HS)	IZVIZ				DEKLET								
	Jan_Aug_2022		2022/2021 promjena %		Jan_Aug_2021		2021/2021 promjena %		2022/2021 promjena %		Promjena % prema		
	u ml KM	u ml KM	%	pp	u ml KM	u ml KM	%	pp	pp				
UKUPNO	8754	11889	35,8	35,8	13292	18523	39,4	39,4	-4537	-6634	46,2	46,2	64,2%
1 ZIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG	101	126	25,0	0,3	390	493	26,3	0,77	-289	-366	26,7	1,70	25,0%
2 POKRETLJA MASTI I ULJA	151	149	-1,3	-0,03	491	711	44,9	1,66	-340	-563	63,5	4,91	20,9%
3 ŽVOTINJSKOG PRIJIRAMBINI	54	94	73,3	0,45	100	160	48,1	0,39	-54	-66	23,0	0,27	58,5%
4 PRERAĐEVINE PROIZVODI	249	302	21,2	0,60	1128	1413	25,3	2,14	-879	-1111	26,4	3,12	21,4%
5 MINERALNOG PROIZVODI NEKUSKE	792	1421	79,4	7,18	1584	3156	99,2	11,93	-792	-1735	119,1	30,78	45,0%
6 INDUSTRIJE ILI PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	586	820	39,9	2,67	1252	1477	18,0	1,69	-666	-657	-1,4	-0,20	55,9%
7 KORA I KRUHO	425	547	28,7	1,39	1018	1290	26,7	2,05	-393	-743	25,3	3,31	42,4%
8 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA (ILI LOMA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI TRASTI I TRASTI)	73	82	11,6	0,16	193	239	23,8	0,33	-120	-158	31,3	0,83	34,1%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA (ILI LOMA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI TRASTI I TRASTI)	606	798	30,0	2,07	234	334	42,6	0,75	372	454	22,0	-1,81	236,0%
10 KARTON I NJIHOVI TRASTI I TRASTI	241	352	46,1	1,27	298	419	40,7	0,91	-57	-67	18,1	0,23	83,9%
11 PROIZVODI OBUČA, SESI, KAPE I	419	502	19,8	0,95	842	1011	20,1	1,27	-423	-509	20,3	1,90	49,7%
12 SEČNI PROIZVODI PROIZVODI	459	574	25,1	1,31	206	270	31,1	0,48	253	304	20,2	-1,12	212,6%
13 KAMENA, GIPS, BIKER, PLEKANTI	95	142	49,5	0,54	270	367	35,9	0,73	-175	-225	28,6	1,10	38,7%
14 METALI I NJIHOVI BAZNI METALI	38	36	-5,3	-0,02	36	44	21,9	0,06	2	-8	-495,0	0,22	82,0%
15 PROIZVODI OD RAZNIH MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I TRANSPORTNA	1816	2095	14,8	3,07	1954	3206	64,1	9,42	-138	-1121	712,3	21,66	65,0%
16 SREDSTVA I NJIHOVI SATOVI, MJEŠI, MUŽIČKI I ORUŽI I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI	1323	1613	21,7	3,29	1841	2288	24,3	3,36	-516	-675	30,8	3,50	70,5%
17 SREDSTVA I NJIHOVI SATOVI, MJEŠI, MUŽIČKI I ORUŽI I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI	253	330	30,4	0,88	898	987	9,9	0,67	-643	-657	1,9	0,26	33,4%
18 MUŽIČKI I ORUŽI I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI	33	50	50,0	0,19	193	238	23,3	0,34	-160	-189	17,8	0,63	28,8%
19 RAZNI PROIZVODI	137	129	-5,8	-0,09	9	0	-100,0	-0,07	128	129	0,5	-0,02	999999%
20 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIJARSKI	266	1024	15,6	1,58	331	0	-100,0	-2,49	555	1024	84,5	-10,34	68,7%
21 NEKAKO RASTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strana direktna ulaganja

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci o stranim direktnim ulaganjima za mjesec juli i avgust 2022. godine.

U prvom polugodištu 2022. godine ukupna SDU u Bosni i Hercegovini su prema posljednjim dostupnim podacima⁴⁰ CBBiH dostigla 499,2 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 76,8% g/g. Neto finansijska aktiva je iznosila 6,8 mil. KM i bila je manja 12,1 puta u odnosu na isti period u prošloj godini. Reinvestirane zarade su dostigle 366,1 mil. KM i bile su manje za 35,9% g/g. Ovaj iznos predstavlja 73,3% ukupnih SDU i veći je 16,9 procentna poena (56,4%) u odnosu na istim period u prošloj 2021. godini.

Tabela 13: Strana direktna ulaganja po kvartalima u milionima KM

Godina	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018.	321,4	189,8	306,2	175,1	992,4
2019.	275,4	433,3	69,6	-0,9	777,3
2020.	258,4	221,5	177,0	93,7	750,6
2021.	404,9	477,6	334,6	-183,1	1.034,0
2022.	211,7	287,5			

Izvor: CBBiH

04.02.2022. godine kreditna agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“. Kreditna agencija Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine je potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

⁴⁰ BPM6_for_users_Q1_2019_Q2_2022_detailed

Obrazac broj 1
PRIJEDLOG

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____ . sjednici, održanoj _____ godine, donijelo

ZAKLJUČAK

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument *Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za Bosnu i Hercegovinu januar/siječanj – avgust/kolovoz 2022. godine.*

broj: _____ od _____ . godine.

Broj: _____ , _____ . godina.
Sarajevo

M. P.

Predsjedavajući
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

Obrazac broj 1
PRIJEDLOG

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____, sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument *Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za Bosnu i Hercegovinu januar/siječanj – avgust/kolovoz 2022. godine.*

broj: _____ od _____, godine.

Broj: _____, _____, godina.
Sarajevo

M. P.

Predsjedatelj
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

Образац број 1
ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____ сједници, одржаној _____ године, донио је
(број сједнице) (датум сједнице)

ЗАКЉУЧАК

Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је документ *Информација о кретању макроекономских показатеља за Босну и Херцеговину јануар/сјечањ – август/коловоз 2022. године.*

број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година.
Сарајево

М. П. Предсједавајући
Савјета министара Босне и Херцеговине
Др Зоран Тегелтија

